

P19 Cp II 292. 1.

285

СТЕПЕННИКЪ

ИЗ

Кормчиѣ са славено - рускога
іезика превео и из србуљах

САСТАВИО

НИЋИФОР ДУЧИЋ

Архимандрит.

НА ЦЕТИЊУ
у Кнежевској Печатњи
1866.

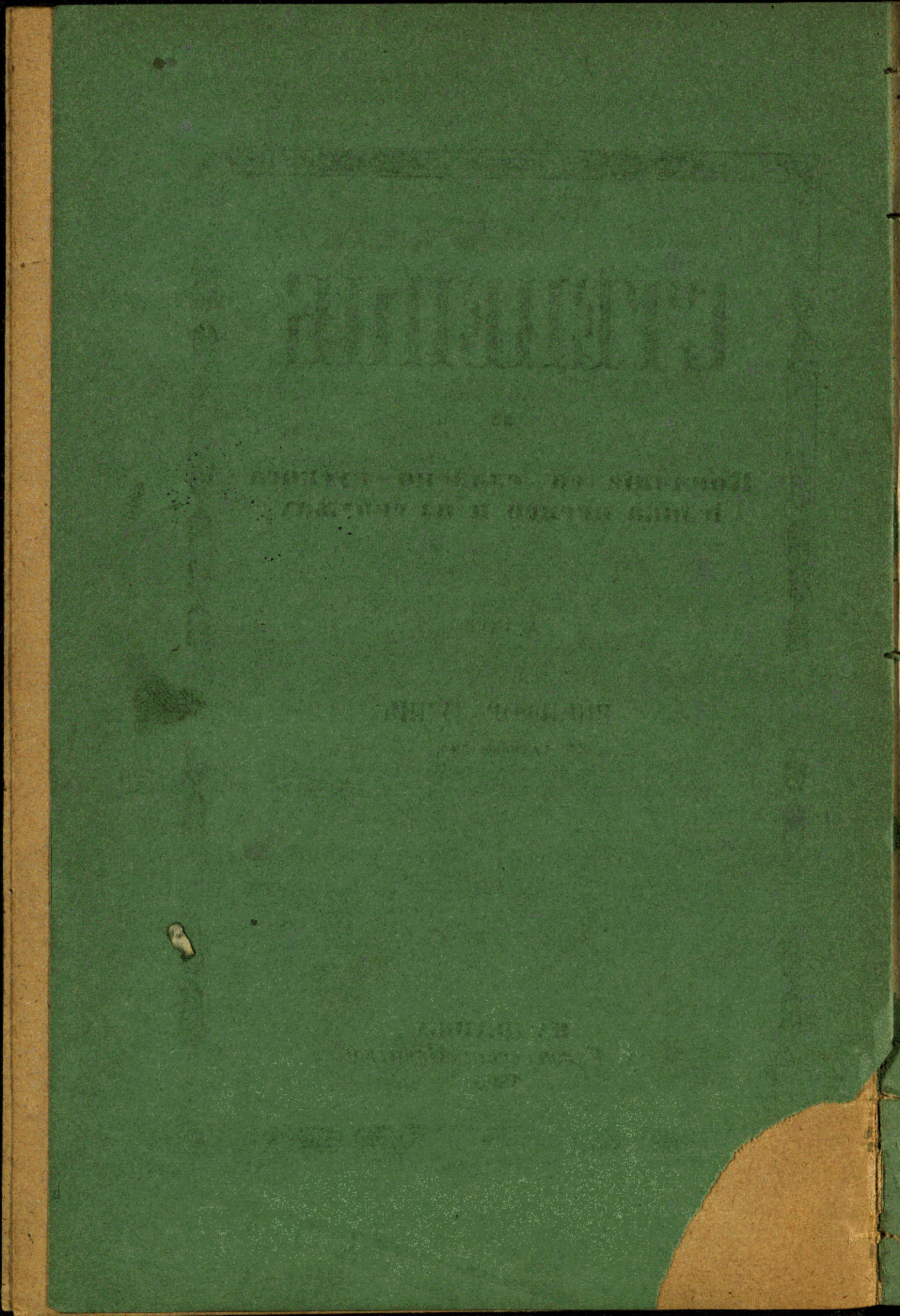

Рис Ср II 292.1

СТЕПЕНИК

ИЗ

**КОРМЧИЕ СА СЛАВЕНО-РУСКОГА
ЈЕЗИКА ПРЕВЕО И ИЗ
СРБУЈАХ**

САСТАВИО

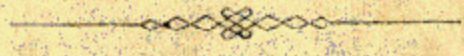
Својта српско-вукучке српске православног народне

НИЊИФОР ДУЧИЊ

Архимандрит.

*Или Јанкић
најод*

*бј. 52.
1895*

НА ЦЕТИЊУ

у Кнежевској Печатњи
1866.

С благословом Његова Високопреосвештенства
Митрополита црногорскога Г. ИЛАРИОНА.

Клв. бр. 320096

ПРЕДГОВОР.

Ова се књижица штампа навластито за свештенике у Црној-гори, Херцеговини и Босни, ње их има преко 700, а ријетко је који од њих учио и свршио богословијинске науке; шљедствено ни право црквено незнају, у које и степени сродства спадају. А степене сродства одвећ је потребито, да сваки свештеник точно зна, јер се у овием предіелима често догађа, да се по незнању узимљу и оне своіте, које је црква православна забранила; те се тако из незнања и нехотице веома гријешу.

Свештеници ови, као што казах, неучивши богословијинскиех науках, а немајући Кормчијих ни Степениках, шљедствено у тој струци немогу ни знати оно, што би требало, да знаду.

У све три споменуте области неће бити Кормчијих више од пет; тако и неколика рукописна (србуље) Степеника у неколика херцеговачка манастира. Но допуштимо, да их и на стотине има: али зашто ће, кад ови наши свештеници жље славенски разумију?

IV

Видієћи дакле таї недостатак код наших свештениках у ове три области, и знајући, каква зла и гриєшна шљедства од тога произлазе, као: распуст мужа и жене; одлучење од цркве и светога причешћа; глоба од фанариотах у Босни и Херцеговини; свађа; мржња; и што је још наїгоре, догађало се је, те су доста путах због тога и мртви људи падали!; а то је све произлазило од тога, што свештеници немају Кормчиах ни Степениках, и што замршене степене сродства незнају размрсити, него віенчају своїте какве му драго биле; па се пошље віенчања процађу, те се из тога приєречене зле пошљедице рађају.

Зато, да би се тої потреби доскочило, ја сам из Кормчиє са славено-рускога на наш српски језик степене сродства превео, и из србуљах уопће сва правила о светої таїни брака саставио и уредио, коїа у ової одіелитої књижици штампам, и браћи свештеницима у руке предајем, да се њоме колико толико користе, док и њима зора науке сіекне и дан просвете сине.

А надати се је, да се на ово неће дуго чекати, јер се Кнез Никола за просвету у Црної-гори доста брине и своїу пажњу нају озбиљно обраћа. А и Херцеговци, дожививши, да се могу мало слободније учити, нестоїє скрштениєх

руках, него свуда ће се може, српске почетне учионице заводе и отварају, и у њих своју ћецу, радо дају, да се уче.

Осим тога патриоти су херцеговачки намірни, да у манастиру Житомишљићу скорим временом православноу Семинарију отворе, у којој ће се свештенички синови и остали младићи, који желе бити свештеници и народни учитељи, вишим и духовним наукама учити, и тако своје срце науком облагорођавати, и свој ум развијати и изображавати.

Да ће се ова духовна школа у Херцеговини одиста завести, утемељити и у діело привести, зато нема никакве сумње; јер су Херцеговци 1864. године, послали у Русију ревностног оца Архимандрита житомишљићкога Серафима Перовића, (који се већ вратио) да тамо код једновијерне и једноплемене браће Русах помоћ и прилоге за утемељене ове школе купи.

У Русији је добро примљен а и Србија се тога завода неће оглушити; дакле цијел ће се постићи; Семинарија ће се у Херцеговини отворити. А од какве ће велике користи овај богословни завод за цркву, свештеништво и народ у Херцеговини бити, није потреба доказивати.

У заводу овом могу се учити и синови православнијех свештениках из Босне, који су

VI

до Херцеговине, и који у Биоград на науке не-
могу ходити, док и они доживе, да се и у Босни
духовна школа за свештенике заведе.

Србљи су сарајевски Полу-Гимназију у Са-
рајеву већ отворили; надати се је, да ће и
Богословију за босанско православно свештенство
отворити; јер, док се гођ свештеници не науче
и неизобразе, дотле ће и народ у тами и мраку
бити.

Херцеговци су пошли путем (само да ш
њега не сврну), који ће их бољоі будућности,
срећи и напредку повести. Слава и почетницима
и приложницима!

На Цетињу 1866.

Никифор Дучић
Архимандрит.

Садржај.

	Страна
Увод са правилима о браку	1
Сродство уопће.	8
Сродство од једног рода.	9
Раздјељење сродства.	13
Бројање, објашњење, кољенах, степенах и пасовах	15
Брак уопће, смјешавање рода и имена, прсте- новање и обручење	16
Блирика или сватовство	19
Забрањени бракови	20
<i>Дио I.</i>	
Сродство од једног рода.	23
Забрањени бракови	—
Допуштени бракови	27
<i>Дио II.</i>	
Сродство од два рода	28
Забрањени бракови	—
Допуштени бракови	32
Забрањени бракови	33
Допуштени бракови	37
Забрањени бракови	38
Допуштени бракови	43
Забрањени бракови	44
Допуштени бракови	48

VIII

Діо III.

Сродство од три рода или пријатељство	51
Забрањени бракови	52
Допуштени бракови	59

Діо IV.

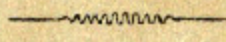
Сродство светог крштења	60
Степени духовног сродства	63
Забрањени бракови	64
Допуштени бракови	73

Діо V.

Сродство усињења	76
Степени сродства усињења	77

Додатак.

Побратимство	78
Узроци, с којих се муж и жена могу ра- спуштити	—

УВОД.

Прије него што почнемо излагати степене сродства, изложићемо у кратко правила о тајни законитога брака, која је потребито, да сваки свјештеник точно зна и добро запамти.

Тајна брака.

И тајна брака или виенчања налази се међу седам светијех тајнах новога завіста, коју је сами Бог одмах по створењу свијета и саздању Адама и Еве установио и благословио, рекавши: РАСТИТЕ СЯ И МНОЖИТЕ СЯ, И НАПОЛНИТЕ ЗЕМЛЮ —: СІА НАРЕЧЕТСЯ ЖЕНА, ЈАКО Ъ МЪЖА СВОЕГѠ ВЪЗЪТА ВЪСТЪ СІА. СЕГО РАДИ ОСТАВИТЪ ЧЕЛОВѢКЪ ОТЦА СВОЕГО И МАТЕРЬ, И ПРИЛѢПИТСЯ КЪ ЖЕНѢ СВОЕЈ: И БУДЕТА ДВА ВЪ ПЛОТЬ ЄДИНЪ (Быт. гл. 1. сх. 28. гл. 2. сх. 23. и 24.); а Спаситељ наш Исус Христос ову исту тајну утврдио је, додавши још и ове ријечи: ЕЖЕ БОГЪ СОЧЕТА, ЧЕЛОВѢКЪ ДА НЕРАЗЛЪЧЕТЪ (Мат. гл. 19. сх. 5.).

Из овога, што је до сад речено о тајни законитога брака, јасно се види, да је Свемогући и Премудри Творац тајну ову установио ради умложавања законитим рођењем рода љуцкога; ради воспитавања и учења ђеце у ономе, што је

красно, поштено, користо и Богу угодно ; ради тврде свезе друштва и љубави међу мужем и женом ; и ради њихове узајмне помоћи, чувајући душу и тијело од свакојега гријеха и нечистоће, и живећи по Његовој пресветој вољи частно и поштено.

Даље ова света тајна брака, као тајна црквена, вазда је била у хришћанској цркви под судом духовнијем, и свршивала се је по правилима црквенијем, која су и државе хришћанске примале и узакоњавале. Па да би се ова тајна и у овнијем још непросвјетљенијем областима, као што треба свршивала, изложићемо овђе напријед потребита знања и правила за ову свету тајну виенчања.

1. Предмет ове тајне законитога брака или виенчања јесу два лица различите стране муж и жена, сједињени у браку частно и без икакве законите препријеке.

2. Образац (форма) или свршење виенчања јест срдачна и драга воља лицах онијех, која хоће да се виенчају, изјављена пред свјештеником и кумом ; ушљед чега молитвом свјештеника добивају благослов с неба.

3. Виенчање и благословење лицах треба у цркви и пред народом свршивати ; но ипак треба да је навластито за то изабран најмање један свједок, који се у нашем народу зове : кум виенчани. А ђе пак нема близу села црква, него је далеко по један и два дана хода, као што се то у Босни и у неком дијелу сјеверо-источне Херцеговине налази, онда по такој по-

треби може се и у кући виенчање свршти ¹⁾.

4. Свјештеник да непочиње виенчање, докле извјестно не зна и из устах онијех лицах, која хоће да се виенчају, нечује, да својеволно и драговољно оба лица желе у брак ступити.

5. Свјештеник је дужан у три неђеље или празнична дана узасоб у цркви прије или пошље свете службе пред народом огласити име и презиме лица онога, које се жени и лица, које се удаје. Ако ли пак виереница није у једној и истој парохии, ђе и виереник, онда треба на исти начин учинити оглас и у оној парохии, ђе је виереница ²⁾.

6. Но, ако пошље овога огласа у цркви прођу два месеца, а виенчање nebude свршено,

1) Још и сад у Црној-гори, Херцеговини и Босни постоји некакав чудновати обичај, да се ђевце при виенчању замотају у махраму или струку тако, да им се ни глава невиди; а тако је исто замотану и путом, кући воде! Мени се чини, да је то прастари источни обичај, који само Турци у Јевропи још држе и поштују; али нама, као хришћанима, тај дивљи обичај никако недолжи; зато и треба, да се то ругло у нашем народу искорјени, и да се лијепојем, простијем, частнијем и нама, као хришћанима, долмчукијем обичајом замијени; т. ј. да су ђевце одкривене и намијештене при виенчању онако, као што су пошље виенчања.

Да би се дакле овај ружни обичај у нашем народу искорјенио, то се највише парохиским свјештеницима препоручује, као и то, да ђеци при св. крштењу генадијевају турска имена; нити пак да допуштају, да се пошље крштења наша лијепа имена предидевају у турска.

2) Форма је тога огласа ова на пр.: Миливоје Богдановић узимље Цвијету, шћер Радосава и Милице Миладиновића из села Јасеника (или вароши Љубиња); па ако, ко зна, да међу њима има каква својатлука, или друге какве препријеке, нека изводи на вријеме јавити? —

Ову форму огласа приложио сам је овђе за то, што у овиием областима још нема консисторијумах, нити, као што треба, црквене организације; шљедствено ни уредбах ни прописах за неке црквене обреде свјештеници немају. Но надати се је, да ћемо и ово скоријем вријемном и у овиием областима доживљети.

онда је дужан свјештеник поновити оглас, ако неби иначе дотични владика наредио.

7. Пошто се три пута у цркви пред народом огласи, па ако се никакве законите препријекe не нађе, онда се тајна брака може слободно свршити.

8. Свјештеник је дужан дознати за оне, који се желе узети, ко су и како су, то јест :

9. јесу ли обоје православне источне вјере ;

10. да им на путу нестоји каква гођ законита препријекa, т. ј. да нијесу у каквом крвном, или духовном, или од два и три рода по близини, или у онијем степенима сродства, које закон забрањује ; или да нијесу од својих родитеља, или сародниках, или старатељах (туторах), или од кога нагнати на силу и преко воље, да се узму, као што се то на доста мјестих у овнијем областима догађе.

11. Свјештеник је дужан добро пазити и чувати се, да не би вјенчао каква бјегунца или туђинца, који нема својега постојаногa и одређеногa мјесто-живљења, и, који нема истинитогa свједочанства, да је православни хришћанин источне цркве, и да није прие ђе ожењен. Ово се исто и од женске стране тражи.

12. Свјештеник је такође дужан пазити и чувати се, да не би вјенчао жену војничку, ни заробљену, ни распуштеницу. Но, ако би се таково што имало догодити, онда је свјештеник дужан добро и потанко испитати све, што је потребито о томе знати, па надлежноме архијереју јавити, и од њега упућење чекати.

13. Свієштеник іє дужан знати и то : да отета, криіући држана, преко воље и без свієдокаx ђевица вієнчана, као што се іє и то у овійєм предієлима до сад догађало, по саборномє установљєњу нійє законити брак; потомє свєза брака неважи нити іє тврда.

14. Свієштеник іє дужан знати, имаіу ли лица довољнє годинє узроста. Но, као што у садашњєму црногорскомє (Данилову) законіку нійє ништа за то речєно ни прописано, а у Босни и Херцєговини нєма о томє ни спомена, почєм влада нійє хришћанска, нити іє што вєжє с нашом црквом; тако смо овђє метнули најприличниіє годинє узроста за лица, коіа жєлє у брак ступити: за мушко 17 а за женско 15 годинах. Овако іє и у Србији грађанским законіком одређєно. Истина у Кормчији іє одређєно за мушко 15, а за женско 13 годинах; но за наше доста студєнє предієлє, ђє природа са своіиєм развићєм ради жєшћє климє мало доцни, млого іє бољє, да имаіу 17 и 15 годинах.

15. Оба лица, коіа у брак ступаіу, дужни су знати символ православнє вієрє, т. і. : ВѢрєю во єдинаго Бога; молитву господњу: Отчє нашє; Богородицє дѣво; и десєтє божіи заповѣдій.

16. Свієштеник трєба, да пази, да нє би вієнчао лица с прєвеликом разликом годинах, т. і. чоієка од 50 са ђєвицом од 15 годинах, и обротно.

17. Свієштеник іє дужан пазити, да нє би таіну брака свршио над болєстниієма и лудиієма.

18. Віенчање свршује парохійски и віере-
ниіех лицах надлежни свіештеник, а други не;
осим, ако би му допуштио онаі свіештеник, чиіа
іе парохііа.

19. Віенчање треба свршивати у міесту о-
номе, же младожења живи; но у некиіем міестима
од старине постоіи обичаі, да се віенчање свр-
шује у міесту ономе, же жевица живи; и то іе
допуштено, и ако лица ниіесу из іедне и исте
парохііе и міеста, іер Кормчііа за то говори:
како іе же обичаі, тако нека и остане.

20. Свіештеник іе дужан казати лицима, коіа
желе у брак ступити, да им се приіе віенчања
треба чисто исповиђети, па ако іе икако могуће
и за свето Причешће постом се и молитвом при-
уготовити тако, као што се пристоіи хришћанима,
да су припремни за свету таіну віенчања.

21. Свіештеник іе дужан добро се чувати,
да нікога ніпошто не би віенчао пошље подне,
ни увече, ни у ноћи; него изіутра, и то пошље
часовах или свете литурђііе; и да су наштесрца
како лица — тако и свіештеник.

22. Свіештеник іе дужан знати и то: да од
божићниіех покладах, т. і. од 14. Ноіемвриіа па
до 6. Іануариіа, т. і. до Богојављења — и од
месниіех-ускршњиіех покладах па до Томине не-
ђеље по Ускрсу; и од Петровиіех покладах, т. і.
од неђеље свиіех светиіех, па до 29. Іуниіа,
т. і. до Петрова-дне, ако у Сриіеду и Петак не
буде; — и од Госпођинскиіех покладах, т. і. од
1. Августа па до 15 — или велике Госпође; —
осим тога у Сриіеду и Петак, на Усіековање и

на Крстов-дан; віенчање и благословење брака од цркве је забрањено; као гођ и какво друго весеље, слава и пирови.

23. Свјештеник је дужан поред свјіех и најмањиіех преприіеках, коіе спречаваіу законити брак, знати и оне узроке, с коіііех се сіедињени брак уништава и разводи.

24. Дужан је такође знати: шта су степени, кољена и пјаси; и у коіііема се брак допушта, а у коіііема опет недопушта.

25. Дужан је знати, шта је то близика или сватовство; и шта је, сміешавање родовах и именах ¹⁾.

26. Поврх свјіех овјіех настављењах у каквом сумљивом догађаіу, дужан је свјештеник за то јавити своіему архиіереіу, и од њега искати објашњење и ріешење.

27. Разумііе се само по себи, да свадбу треба провести весело; но то весеље треба, да је умерено, тихо и частно, као што се хришћанима пристоіи, и као што треба све, што чине, да у славу божіу чине; іер је супруштво или законити брак света таіна, па је треба свето и свршивати.

Настављења ова узета су из правилах свјііех отацах; па је зато и дужан сваки свјештеник, како ова настављења, тако и сва правила о законитом браку поособ знати, као и она, коіа су свети васеленски и поміестни сабори установили и чувати заповиђели; и да их сваки — у

1) О свему овоме говорићемо мало пространиіе на пријед на своіему мјесту тако, да би свак могао лакше ова имена разуміети.

својој парохији усрдно и пажљиво извршује и чува ¹⁾).

Сад ће мо приступити к излагању и објашњењу сродства уопште.

Сродство уопште.

Сродство се дијели на петеро :

1. на један род, т. ј., породичну крв ;
2. на два рода, т. ј., пријатељство, или породица моје жене и жене мојега брата ;
3. на три рода, т. ј., пријатељство но удаље ; или породица жене мојега шуре ;
4. од светога крштења, т. ј. кумство и
5. од усиновљења, т. ј. кад ко, немајући ђеце, усини законитијем путем туђе дијете за сина или шћер.

а, У сродству од једне крви — породичне забрању је се до 7. а допушта се у 8. степену узимати ;

б, У сродству од два рода у некијем степенима допушта се у 6. а забрањује се у 7. ;

1) У црногорском општем законикѹ, који је по потреби и околностима онога времена укратко и на брзу-руку састављен и по заповједи Кнеза Данила I. године 1855. издан ; није није изреком одређена каштига за свјештенике оне, који би хотимице погријешили против, ма буди којег правила односно за тајну брака или вјенчања.

Но, као што садашњи кнез црногорски Никола I. наміерава издати један други општи законик за Црну-гору (на којему се је већ било почело радити још у почетку 1862. године ; но оно-годишњи велики црногорско-турски рат прекинуо је ту радњу за ону годину.) ; који ће бити и у духу народа, времена и потребах ове слободне кнежевине црногорске добро удешен ; и тако надати се је, да ће у кажњивом одијељу истога бити изреком и за свјештенике одређене каштиге (педевсе) сходне по количини и каквоћи преступљења правилах свете тајне брака.

а у некијем пак забрањује се у 6. а допушта се у 7. степену, као што ћемо то на пријед на својему мјесту виђети;

в, У сродству од три рода забрањује се до 4. степена; а преко 4. допушта се;

г, У сродству од светога крштења забрањује се до 7., а допушта се у 8. степену; и

д, У сродству од усиновљења, као гођ и у сродству од светога крштења само у нисходећој линији, забрањује се до 7., а допушта се у 8. степену.

О сродству једне или породичне крви.

Сродство, које проиходи од једне крви и рода, дијели се на троје:

1. усходеће или више;

2. нисходеће или ниже; и

3. побочно или раширено сродство.

а, Више или усходеће јесу родитељи, ђедови и бабе; прађедови и прабабе и т.д.;

б, ниже или нисходеће сродство јесу синови, унуци и праунуци и т.д.;

в, раширено или побочно сродство јесу они који нити су нас ни ми њих родили, а опет смо од једне крви; а то су наша браћа и сестре, и прави стричеви и стрине; ујаци и ујне; тетци и тетке; синовци и синовице; сестричићи и сестричне; прво-братучеди и од њих на ниже; јер се права сродства броје једнако, како код људих, тако и код женах ¹⁾.

1) У Црној-гори многи тврдо држе, да ђеца од сестре, као и од брата нијесу у свој пуној једнакости на корјену близу. Неки говоре: “и ако је то моја сестра, али је удата у другу по-

Треба знати и то :

да муж и жена нијесу два степена, но су вазда један степен, јер су једно тијело. Но треба знати и то, да се вазда једно лице или рођење броји један степен или кољено.

У Кормчији се наспомињу :

1. прости стричеви, тетке и ујаци;
2. велики стричеви, тетке и ујаци; и
3. мали стричеви, тетке и ујаци.

Да би се дакле лакше разумјело, неће савише бити, што ћу овђе казати, да су

а, прости стричеви, тетке и ујаци, рођена браћа и сестре нашега оца и матере;

б, велики стричеви, тетке и ујаци, рођена браћа и сестре наших ђедовах и бабах;

в, мали стричеви, тетке и ујаци, први братучеди мојега отца и матере;

г, прости синовци јесу ђеца мојега рођенога брата; и

д, велики синовци јесу унуци мојега рођенога брата.

Сва ова и од њих још друга произлазећа лица ми Србљи зовемо једном ријечи: „породица, или „братство.“ А свако пак по наособ лице у нас Србаљах по својству српскога језика има врло лијепо и удесно име; тако на пр.:

родицу и зове се именов оне породице, у коју се удала; па ми се чини, да њезина ђеца мени немогу бити близу, као ђеца мојега брата.“

По Кормчији: ђеца или од брата или од сестре једнако су ка корјену близу, и ту се никаква разлика нечини; осим тога, што је на милост милији братанић но сестрић; јер се у овоме разграњава и продужује једна и иста породица.

1, браћу очину ми зовемо: стричевима, а њихове жене стринама;

2, сестре очине и материне зовемо: теткама;

3, браћу материну зовемо: ујацима, а жене њихове зовемо: ујнама;

4, браћу и сестре ђедове и бабине зовемо, као и њих: ђедовима и бабама;

5, стричеви зову мушку ђецу од рођенога брата: синовцима, а женску синовицама; и иначе: братанићима и братаничнама;

6, сестре зову мушку ђецу својега рођенога брата: братанићи, а женску братаничне;

7, а браћа зову мушку ђецу своје рођене сестре: сестричићи, а женску сестричне;

8, сестре такође зову мушку ђецу своје рођене сестре: сестричићи, а женску сестричне; а они сви њу зову: тетком;

9, мушка ђеца од два брата зову се: прво-братучеди, а женска прво-братучеде;

10, мушка ђеца од прво-братучедах зову се: друго-братучеди, а женска друго-братучеде; и тако у дубље, док се сасвим разроде;

11, отац и мати моје жене зову се: таст и ташта; тако и њихова браћа и њихове сестре, т. ј. стриц и стрина, ујак и ујна моје жене зову се: тастом и таштом; а они сви мене зову: зетом ¹⁾;

12, сва браћа моје жене и њезини братанићи и сестричићи и њезини прво-братучеди и друго-братучеди зову се: шурама и шурацима, а њи-

1) У Црној-гори ђеђе жена зове мужева стрица, као и он: стрицом, а његову жену: стрином,

хове жене зову се; шурњаје и шуричне; а ови сви мушки мене зову: зетом, а женске све зову ме: сваком;

13, све рођене сестре моје жене и њезине братаничне и сестричне мене зову: свак (својак); а ја њих свијех зовем: свастима;

14, жену мојега брата и прво-братучеда и осталијех рођаках зовем: снахом и снашом; а оне мене зову: ђевером, или братом и брацом;

15, и жену мојега сина зовем: снахом или снашом; а она мене зове: свекром, а моју жену зове: свекрвом или мајком; тако и мојега брата зове: свекром, а његову жену: свекрвом;

16, моја жена зове моју сестру: заовом или сестром и секом; а моја сестра зове моју жену: снахом;

17, жене два рођена брата зову се међу се: њетрвама.

Неће бити згорега, што ћу овђе поред изложенијех именах споменути, да се у нас Србаљах прво-братучеди и прво-братучеде, друго-братучеди и друго-братучеде зову још и друкчије: “рођаци и рођаке;” а они, који су мало поудаље зову се: “родбина,” или “братство;” а по одиви зову се: „својта.”

Ја сам овђе споменуо у породици и у пријатељству или другоме роду, како се у нас Србаљах зову она лица, које су ми потребита била само за ову књигу; а нетреба ни мислити, да их осим овнијех написанијех нема још доста у сва три рода.

У родбини се неузимљу до 8. степена, а

преко 8. степена црква допушта. Но негледајући на то, има српских породица, које се међу се нипошто неузимљу не само кад се, наврши 8. степен, него, кад и 20. степен пређу, и онда се у једној и истој породици нипошто неће међу се узети.

Да не би остала не споменута и ова ријеч “племе,, узгред ћу за њу казати, да се у Црној-гори и Херцеговини “племе,, зове неколико различитих породица, које од најстаријих времена измјешано у једном предјелу живе; као на пр.: племе Зупци, Бањани, Пива, Дробњаци и т. д. — А у свакоме овоме племену има по неколико различитих породица. Жилци из свјих ових породица зову се: “племеници;,, одговарајући оној ријечи у Србији: “земљаци.“ Према се њекад разумије “племе,, и једна сама породица или братство.

О раздјељењу сродства.

Сваки раздио сродства има различите степене или кољена. У вишем (усходећем) и дубљем (нижем) или нисходећем сродству вазда се лакше могу узнати степени или кољена, но у раширеном или побочном; јер се у овоме сродству у правој линији рођења броје; а то у сродству раширеном или побочном већ тако није зато је мучније и дознати степене.

Но да би се и у овоме побочном сродству, као што треба, могло дознати, у којему степену сродства једно лице с нама, или с нашим отцем, ђедом, прађедом, или с нашим си-

новима, унуцима и праунуцима стоји, онда је потребито, као уза стубе на више се пети, и оца, ђеда и прађеда, као кориен рођења пронаћи; па се опет спуштати доље на ниже, и прикупити сва потребита рођења, па потOME преброити степене; јер свако рођење само за себе, као што је прије казано, чини степен, као што ћемо то овђе у приміерима виђети.

1. Отац са својим сином и син са оцем јесу један степен, јер је једно рођење.

2. Брат са рођеним својим братом па ако су и близанци били, јесу два степена, јер су два рођења.

3. Први братучеди јесу четири степена; јер су произишли од четири рођења.

4. Други братучеди јесу шест степенах; јер су произишли од шест рођењах.

5. Трећи братучеди јесу осам степенах; јер су произишли од осам рођењах.

Ово је говорено о сродству једне крви, јер се сви сродници у једну крв и у једнога оца, као кориен, слијевају, од којег свој почетак и воде.

Овако тражећи кориен и почетак рода, и вјерно бројећи рођења, лако ће се дознати степени; јер колико је рођењах, толико је и степенах.

Кад ко жели знати, у којему је степену стриц са синовцем и ујак са сестричићем, онда треба најприје наћи оца стричева и оца нашега, па ће се одмах виђети, да два брата јесу два степена; а стриц са својим синовцем или ујак

са својим сестричићем, јесу трећег степена; јер су три рођења.

Тако исто, кад ко жели знати, у којему је степену с нама наш ђед, прађед и још на више, онда треба овако изнаћи и бројити: мене роди отац, то је једно рођење, дакле и један степен; мојега оца роди мој ђед, то су два рођења, дакле и два степена; ђед је са мношвом у другом степену; мојега ђеда роди мој прађед, то су три рођења; дакле и три степена и т. д.

О бројању и објашњењу кољенах, степенех и насовах.

1. Кољена се броје овако:

а, два брата, то су два кољена;

б, ђеца те браће (први братучеди) јесу опет два кољена; дакле 2 и 2 јесу четирп.

в, други братучеди или унуци прве браће, јесу опет такође два кољена; дакле 2 и она прва 4 јесу шест кољенах и т. д.

Овим у 6. степену, као од једне крви и рода забрањено је узимати се. А трећим братучедима или праунуцима прва два брата допуштено је узимати се; јер су они седмо и осмо кољено; а 6. са 7. кољеном није допуштено узимати се.

2. Степени нијесу ништа друго, него оно, што и кољена. Они су прозвани тако зато, што се уза њих, као уза какве стубе горје пење и доље спушта, проналазећи и бројећи ређења у сродствима. А у нашем је народу позната ријеч, како “кољена,„ тако и “степени;„ па или бројно

на кољена или на степене све једнако излази, и један истоветни број показује.

Али треба споменути овђе и то, да наш народ погрешно броји кољена; он неброји два брата у два кољена или степена, но у једно кољено, а то је погрешно; јер се у правилнику црквеноме броје два брата у два кољена или степена.

3, Народ у Црној-гори нити броји кољена нити степене, но пасове; и то овако:

а, два рођена брата броји у један пас;

б, ђецу од ове браће (први-братучеди) броји у други пас и т. д.

Ово сам за пасове (појасове) споменуо на-властито ради црногорских свјештениках и народа, да не би при бројању пасовах и проналазењу степенах помијешали и једнако бројили пасове са кољенима и степенима, него, као што је у овој књизи већ изложено и показано.

О браку уопште; о смјешавању рода и имена; о прстеновању и обручењу.

1. Лица, која желе у брак ступити, треба да имају од закона опроштење, и да у свему пазе на частност, поштење и својатлук; а навластито у ова три рода:

а, у роду породичном или крвном;

б, у роду по св. крштењу или кумству и

в, у роду од усиновљења.

У свјетом родовима потребито је знати добро и право избројити степене, па ако у ова сва три рода 7. степен прелази, онда се у 8. сте-

пену віенчање допушта. А и у осталијем сродствима потребито је такође знати степене како оне, у којима се брак допушта, тако и оне, у којима се недопушта.

Неће бити згорега, што ћу овђе наспоменути, да је у сродству од два рода или пријатељства до 6. степена сасвим забрањено узимати се; а у сродству од три рода или такође пријатељства, како пређе 4. степен, допушта се узимати.

2. Смијешавање рода и имена било би онда:

а, кад би по незнању отац и син узели из другога рода двије друге-братучеде, те би тако постали међу се пашенози; а братучеде једна другој снаха и свекрва.

б, Кад би стриц и синовац узели из другога рода двије сестре, те би тако постали међу се пашенози; а сестре једна другој снаха и свекрва.

в, Кад би ђед и унук узели двије сестре или двије прве-братучеде, те тако међу се постали пашенози; а сестра сестри била би баба.

г, Кад би отац или стриц прије узео прву или другу-братучеду, а син или синовац пошље тетку те прве или друге-братучеде, онда би син отцу или синовац стрицу био тетак; а сестрична својој тетци била би свекрва.

У овоме смијешавању именах и родовах треба разумјети ујака и сестрића исто, као стрица и синовца; и у овјем је горје споменим догађајима брак забрањен.

3. Обручење се је или прстеновање у старо

доба вазда прије віенчања свршивало, и то не у іедно исто и опредієљено вриєме; но некад пријед віенчања на годину данах; а некад на двіє; а некад на три године и т. д.

Обручење іе или прстеновање право оно, кад свієштеник са прописаним молитвама у “Требнику,, на 45. страни пред два или три свієдока сврши.

Но, као што іе сад у нашої цркви обичаі, да се у іедно и исто вриєме свршуіе и обручење и віенчање, и, као што се віереник и віереница непитаіу у почетку обручења, него у почетку віенчања о драговољном узећу іедно другога, тако може іедна и друга страна прије віенчања одустати од законо-свршенога обручења, и неузети іедно друго.

По свршетку обручења, а у почетку віенчања, кад свієштеник обично испитуіе обручена лица о драговољном узећу, па ако би іедна или друга страна на питање свієштеника одговорила, да нема вољу с тиєм лицем у брак ступити, онда свієштеник нипошто да их невієнча, него да их одпушти.

У овоме законитоме обручењу закон недопушта ни отцу ни брату віереникову узети његову обручницу; тако се исто забрањуіе и віеренику узети сестру своіе віеренице (обручнице); тако се забрањуіе и сину узети обручницу своіега оца; разумієсе, кад би се по смрти своіе прве жене с другом обручио, и од обручења одустао.

Но ђевица испрошена и без светієх моли-

тавах просто и укратко испитана, као и обиље-
жје, дарови и уздарје једно од другога узето,
закон не забрањује ни једној ни другој страни
од тога одустати и неузети се. У оваком дога-
ђају забрањује се вјеренику узети сестру своје
прве вјеренице; нити се пак забрањује овој би-
вшој вјереници поћи и вјенчати се за брата сво-
јега несубјенога вјереника ¹⁾.

Близица или сватовство.

У Кормчији се налази пет главнијех срод-
ства, и свакоје смо вјерно и колико се више
могло точно у овој књизи изложили; но осим
ово пет главнијех сродства у Кормчији (гл. 48.
гр. 7. гл. 50.) налазе се још нека имена, која се
вјенчањем мужа и жене са њиховом породицом
срoђавају; а та су лица: пасторци и пасторке;
које се у Кормчији зове: "близичество или сва-
товство.."

Ова својта или усвојена лица долазе по
догађају од брака; и јесу:

а, Ђеца жене моје од првога јој мужа; а то
су пасторци и пасторке моје.

б, Њезини унуци и унуке.

в, Њезини прауници и праунике и

г, Њезине снахе, т. ј. жене синовах од прво-
га јој мужа, и жене њезинијех унуках и прау-
нуках и т. д.

1) Кад се ђевица испроси или вјери, и обиљежје, дар и узда-
рје узме, па ако се догоди, да једна или друга страна од вјеритбе
одустане, онда се они међу се око даровах и другијех трошакх
нагоде; а ако ли се они међу се немогу око тога нагодити, онда
ће то грађански суд извиђети, нагодити и прекинути.

Прије него, што почнемо у свакојему сродству одіелито степене забрањене и не забрањене у приміерима излагати, неће бити згорега, што ћу овђе изложити у неколико приміерах забрањене степене оне, који се находе у Кормчѣни у гл. 48.

Ево их дакле:

1. Нико не може узети себи за жену своју рођену сестру; іер су 2. степен.

2. Тако ни сестру само по оцу или матери; іер су 2. степен.

3. Ни пошћерку оца или матере своје, коју су по закону усвоили; іер су 2. степен.

4. Ни шћер маћије своје, која іоі је од првога мужа; іер му долази исто, као и рођена сестра, и 2. степен.

5. Неможе узети ни шћер својега рођенога брата, тако ни своје рођене сестре; іер су 3. степен.

6. Неможе узети ни унуку својега брата или своје сестре; іер су 4. степен.

7. Неможе узети ни шћер тетке својега стрица или ујака; іер су 4. степен.

8. Неможе узети ни шћер тетке своје, т. і. очине или материне сестре, па ако је и усвојена од ђеда или бабе моје; іер су 4. степен.

9. Неможе узети ни сестру ђеда или бабе своје, па ако је од прађеда или прабабе и усвојена; іер су 4. степен.

10. Ни брат ђеда мојега ни брат бабе моје не може узети праунуку брата или сестре своје; іер су 5. степен.

11. Неможе узети ни синовац или сестричић шћер својега првога-братучеда или братучеде; іер су 5. степен.

12. Неможе узети синовац или сестричић ни унуку својега првога-братучеда или братучеде; іер су 6. степен.

13. Неможе узети ни стриц или уіак праунуку своіе синовице или сестричне; іер су 6. степен.

14. Неможе узети ни други-братучед своіу другу-братучеду; іер су 6. степен.

15. Неможе узети други-братучед ни шћер својега другога-братучеда или братучеде; іер су 7. степен.

Преко 7. степена у сродству од іедне крви Кормчиіа допушта узимати се.

А у сродству, коіе долази од брака или иначе од приіатељства

16. неможе нико узети шћер своіе жене, коіа іоі іе од првога мужа, т. і. пасторку, коіа по браку долази істо, као рођена шћер; и іесу 1. степен.

17. Неможе узети ни пасторичну пасторку, іер му долази унука, и іесу 2. степен.

18. Неможе узети ни снаху своіе жене, т. і. жену сина своіе жене, коіега іе имала првиіем мужем; іер му іе и он, као рођени син, и іесу 1. степен.

19. Нико неможе узети ни унуку ни праунуку своіе жене; іер то істо и њему, као и његовоі жени долазе, и шњим іе унука 2. степен а праунука у 3. степену.

20. Неможе узети ни жену унука или прау-
нука; іер му долази оно исто, што му и жени.

21. Нико неможе узети своју ташту, т. і. же-
нину матер.

22. Неможе узети ни матер своіе таште; іер
му и она долази, као мати.

23. Нико неможе узети ни прабабу жене своіе;
іер му іе и она по жени, као гођ и она по оцу,
прабаба.

24. Нико неможе узети ни матер бивше обру-
чнице; іер му се іе таштом звала.

25. Неможе узети ни жену своіега шуре.

26. Неможе узети ни сваст своіега шуре.

27. Неможе узети ни шћер сестре своіе жене,
или шћер своіе свасти.

28. Неможе узети ни пасторку своіе сестре,
т. і. шћер њезина мужа, коіа му іе од прве жене.

29. Неможе узети ни шћер пасторке своіе
сестре.

30. Неможе ни маћија поћи за мужа своіе
пасторке.

31. Неможе поћи ни за сина своіе пасторке.

32. Неможе поћи ни шћер за сина мужа ма-
тере своіе, т. і. за пасторка матере своіе.

33. Нико неможе узети обручницу своіега оца.

34. Неможе узети обручницу ни своіега брата.

35. Неможе узети ни шћер своіе одпуштене
жене, коіу іе пошље с другијем мужем родила.

36. Отац неможе узети шћер, коіу іе незако-
нито родио.

37. Ни брат неможе узети сестру, коіа іе не-
законито рођена.

Да би јасније и разумније било изложићемо у свијем сродствама по наособ у примјерима степене, у којима закон допушта, а опет у којима забрањује узимати се или у брак ступити. Тако ћемо дакле најприје почети овђе да излажемо степене сродства од једне или породичне крви.

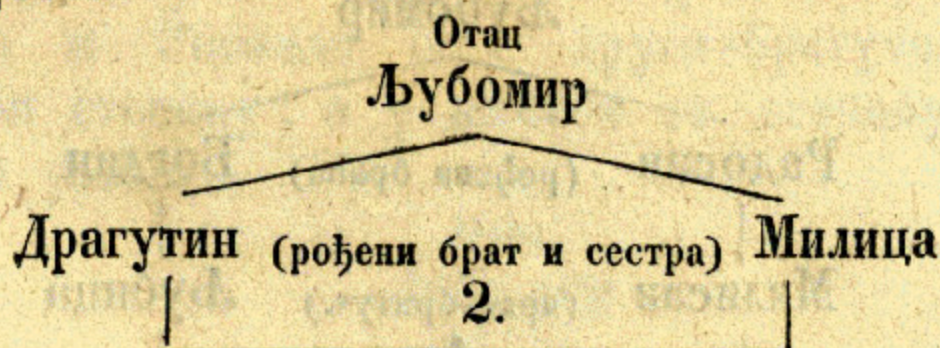
ДИО I.

О сродству једне или породичне крви.

Како се степени у сродству разбрајају, то смо већ прије показали; но мислим, да неће згорега бити, да овђе нешто укратко поновим и кажем: да отац и син јесу један степен; јер је отац родио сина, и то се броји једно рођење и један степен. А сва браћа и сестре, колико их је гођ броје се у два рођења, дакле и у два степена; а муж и жена вазда у једноме степену.

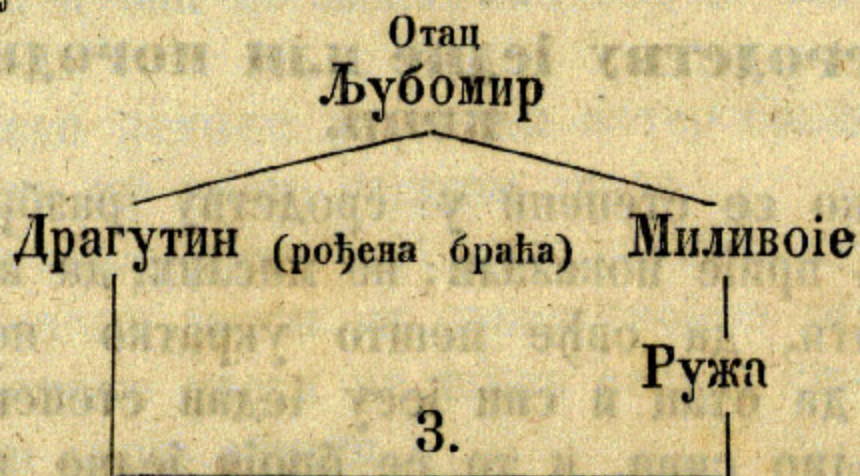
а, Забрањени бракови.

1, Нико не може своју сестру узети себи за жену зато, јер су у другоме степену; н. пр. Љубомир је родио Драгутина и Милицу, то су два рођења, дакле и два степена; зато се и не могу узети.

Други се степен недопушта.

2, Нико не може узети себи за жену шћер својега рођенога брата (синовицу) зато, јер су у трећему степену; н. пр. Љубомир је родио Драгутина и Миливоја, то су два рођења — два степена; а Миливоје родио је Ружу, то је треће рођење, дакле и степен трећи. Ружи је Драгути-нин стриц, а она њему синовица; зато се и немогу узети.

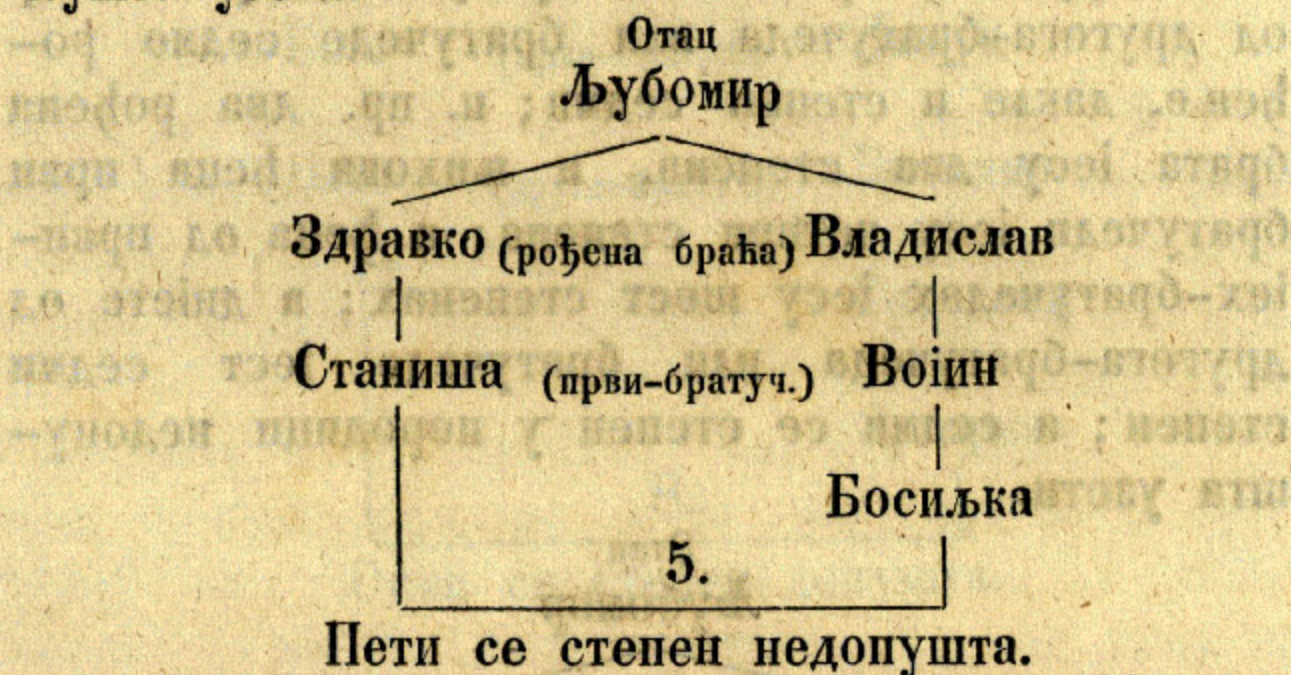
Трећи се степен недопушта.

3, Нико не може узети себи за жену своју прву братучеду зато, јер су у четвртом степену; н. пр. Љубомир је родио Радосава и Богдана, то су два рођења и два степена; а Радосав је родио Милисаву, а Богдан је родио Љубицу; дакле четири рођења и четири степена; у четвртом се степену немогу узети.

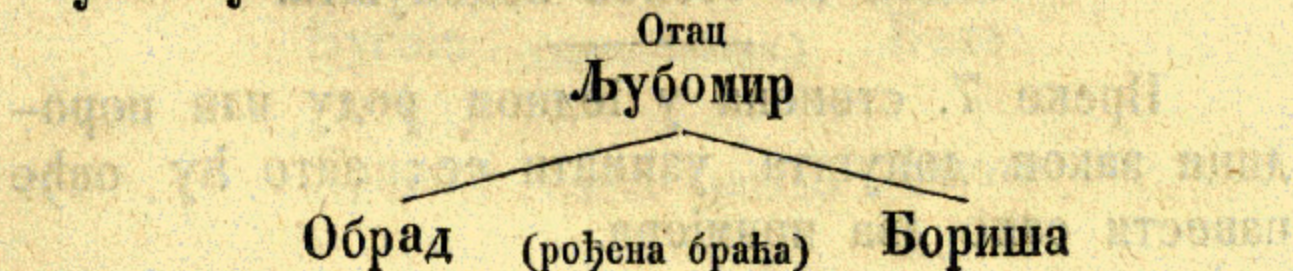

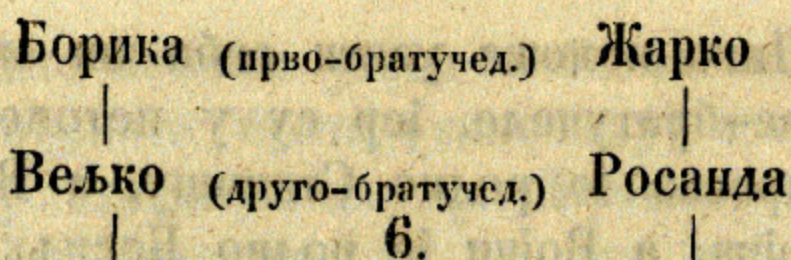
Четврти се степен недопушта.

4, Нико не може узети себи за жену шћер своје прве-братучеде, јер су у петоме степену; н. пр. Здравко је родио Станишу, а Владисав је родио Војна, а Војин је родио Босиљку; Станиша је дакле први-братучед, а Босиљка је друга-братучеда, и произашли су од пет рођењах, дакле и пет степенах; а у петом се степену недопушта узети.

5, Нико не може узети себи за жену своју другу-братучеду зато, јер су у шестоме степену; н. пр. Обрад и Бориша јесу рођена браћа, дакле два рођења — два степена; а њихова ћеца Жарко и Борика јесу први-братучеди и у четири степена; а ћеца опет овних првих-братучедах Вељко и Росанда јесу други-братучеди и у шестом степену; а у шестом се степену недопушта узети.

Шести се степен недопушта.

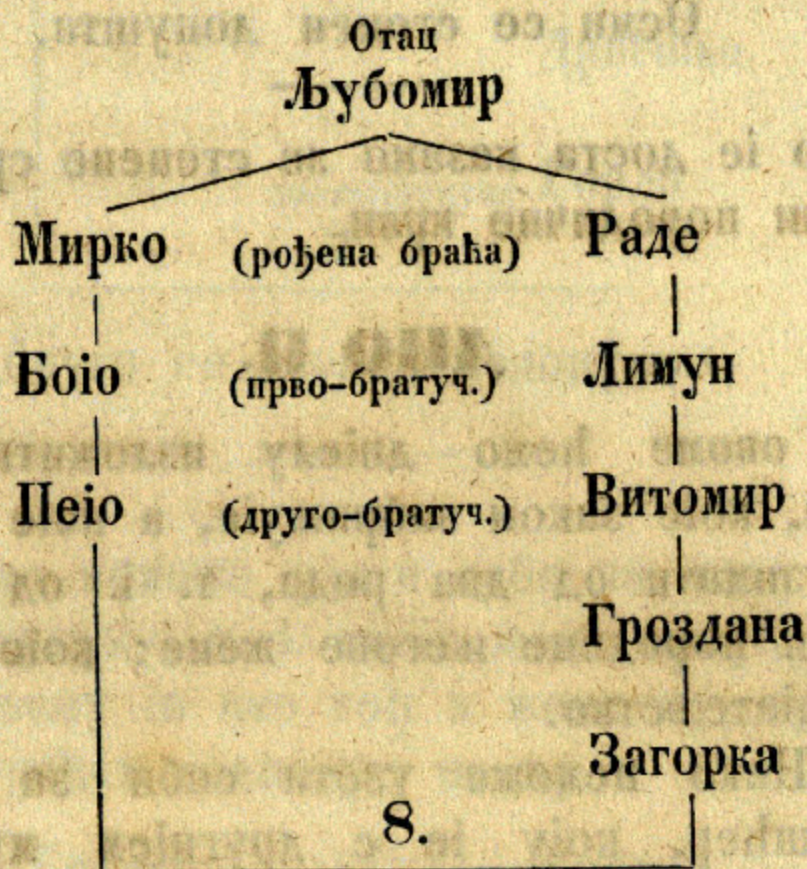
6, Нико не може узети себи за жену шћер своје друге-братучеде или братучеда, јер је шћер од другога-братучеда или братучеде седмо рођење, дакле и степен седми; н. пр. два рођена брата јесу два степена, а њихова ћеца први братучеди јесу четири степена; а ћеца од први-јех-братучедах јесу шест степена; а дијете од другога-братучеда или братучеде јест седми степен; а седми се степен у породици недопушта узети.

Седми се степен недопушта.

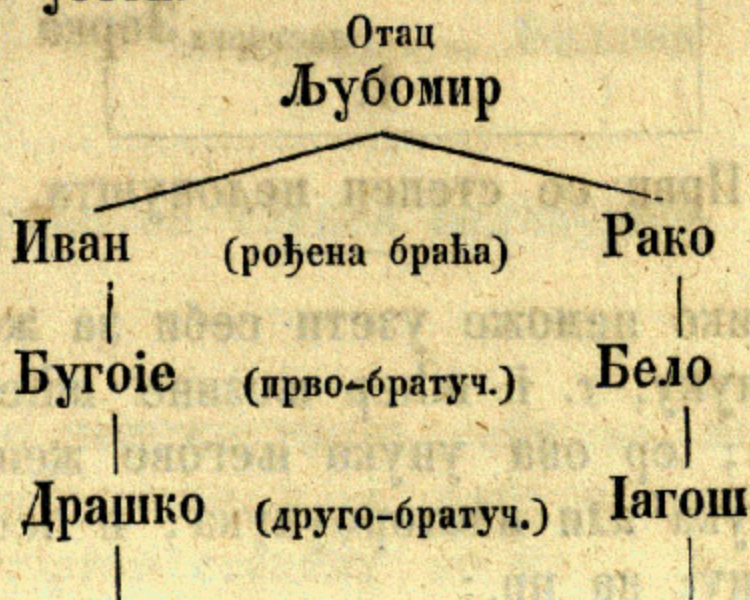
Преко 7. степена у једном роду или породици закон допушта узимати се; зато ћу овђе навести само два примјера.

7, Сваки може узети себи за жену шћер својега трећега братучеда; зато јер су у осмоме степену.

Осми се степен допушта.

8, Сваки може узети себи за жену своју трећу-братучеду; зато, јер су у осмоме степену; н. пр. други-братучеди јесу у шестом а трећи братучеди јесу у осмом степену; зато се по закону могу узети.

Блажо (трећи-братуч.) Љепосава

8.

Осми се степен допушта.

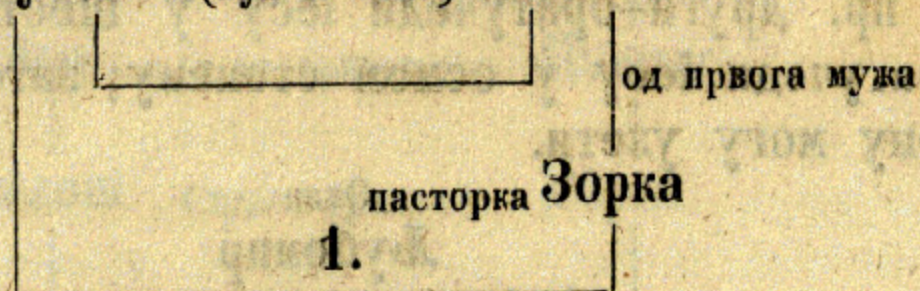
Ово је доста казано за степене сродства од једне или породичне крви.

ДИО II.

У овоме ћемо дијелу изложити степене сродства, које закон забрањује, а које опет допушта узимати од два рода, т. ј. од породице мужеве и породице његове жене; које се иначе зове пријатељство.

1, Нико неможе узети себи за жену матер и шћер, коју је с другијем мужем родила, т. ј. своју пасторку; јер је по браку ш њом, као гођ и са рођеном шћери у првом степену, на пр. :

Вујадин (муж и жена) Милица

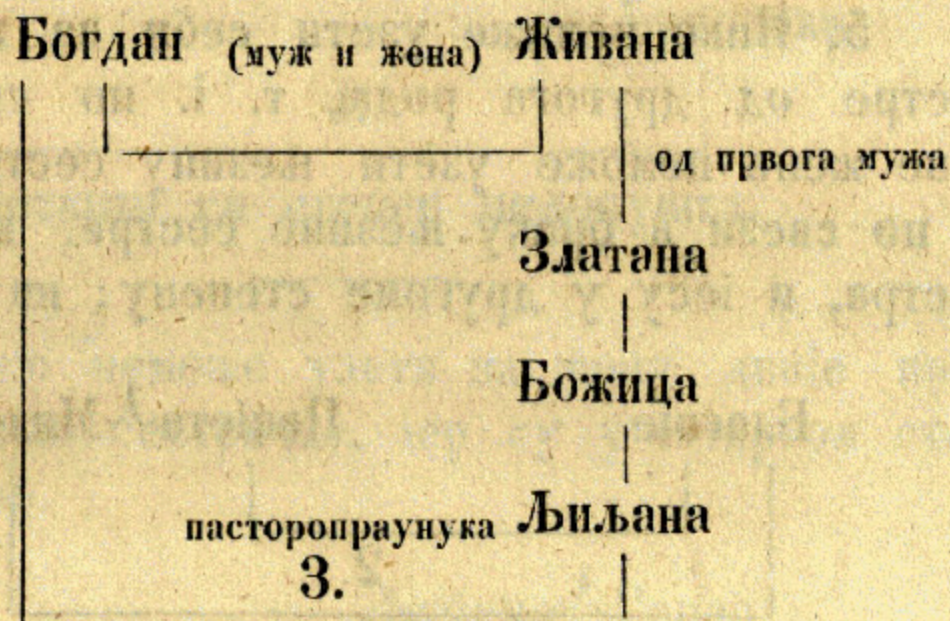
Први се степен недопушта.

2, Нико неможе узети себи за жену бабу и њезину унуку, т. ј. шћер њезине шћери од првога мужа; јер ова унука његове жене, и њему долази унука или пастороунука; и јесу у другом степену; на пр. :

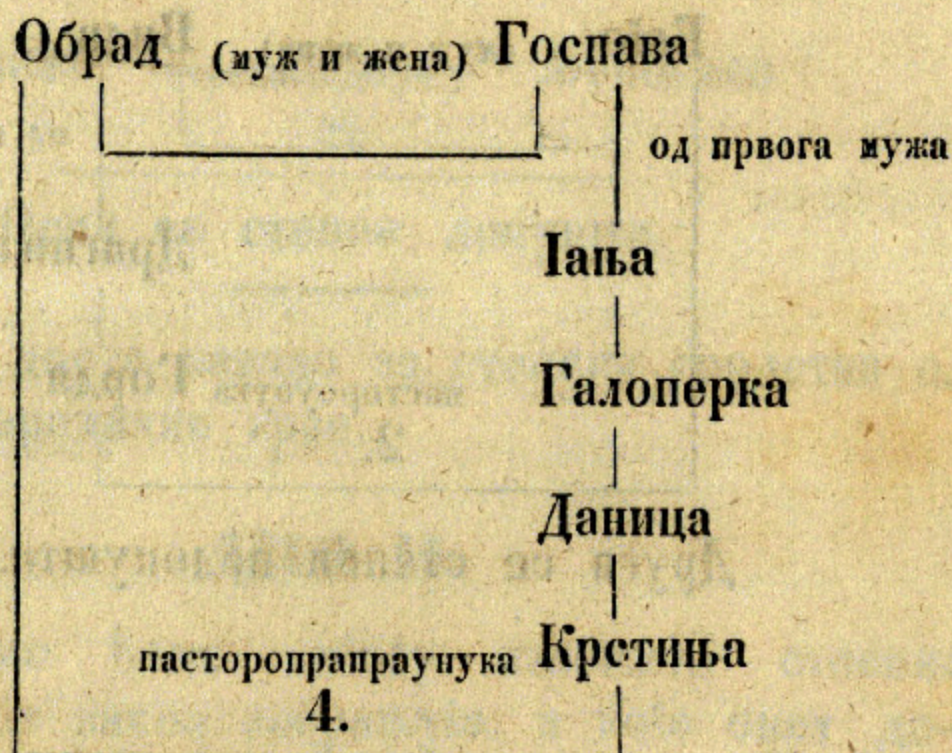
Други се степен недопушта.

3, Нико неможе узети себи за жену бабу и њезину праунуку, т. і. своіе жене праунуку; іер по браку њему іе као гођ и жени му, праунука, и іесу у трећем степену; на пр.

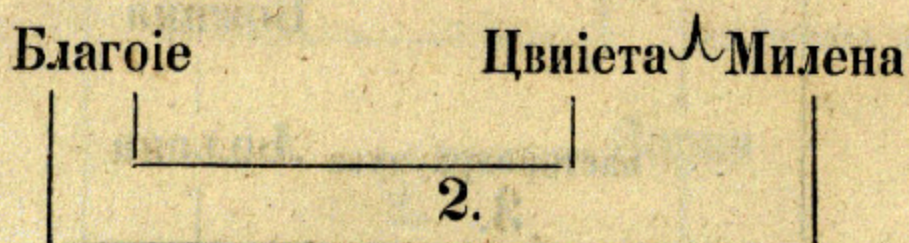
Трећи се степен недопушта.

4, Нико неможе узети себи за жену прапраунуку своіе жене, т. і. бабу и прапраунуку; іер су у четвртом степену; на пр.:

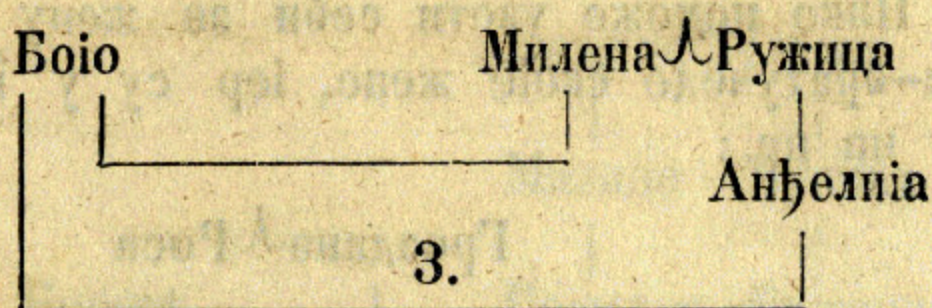
Четврти се степен недопушта.

5, Нико неможе узети себи за жену двије сестре од другога рода, т. і. по смрти своје прве жене неможе узети њезину сестру; іер му је по свези и браку њезине сестре, као рођена сестра, и іесу у другоме степену; на пр.:

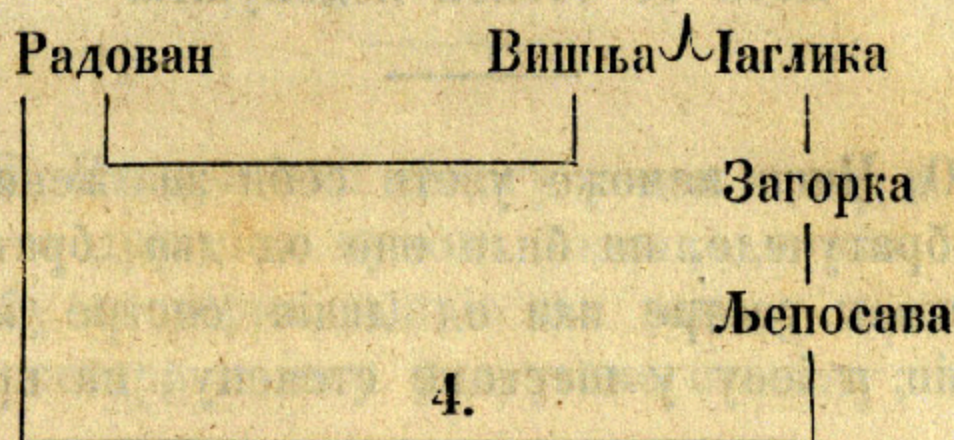
Други се степен недопушта.

6, Нико неможе узети себи за жену по смрти своје жене њезину братаничну или сестричну, іер су у трећем степену; на пр.:

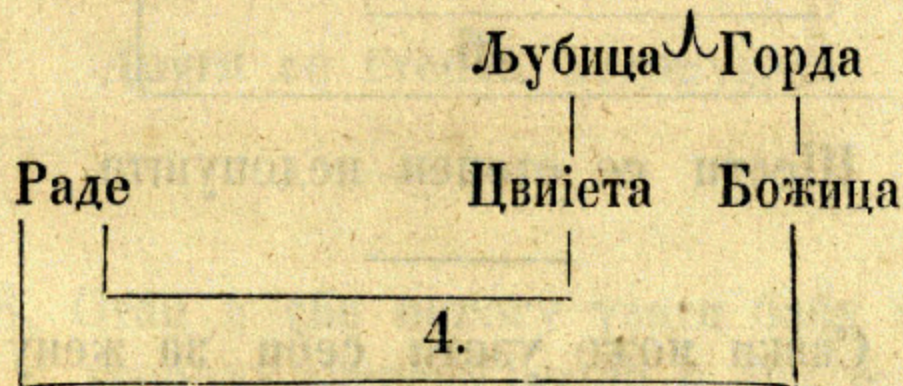
Трећи се степен недопушта.

7, Нико не може узети себи за жену тетку и њезину од брата или сестре унуку, јер су у четвртом степену; на пр.

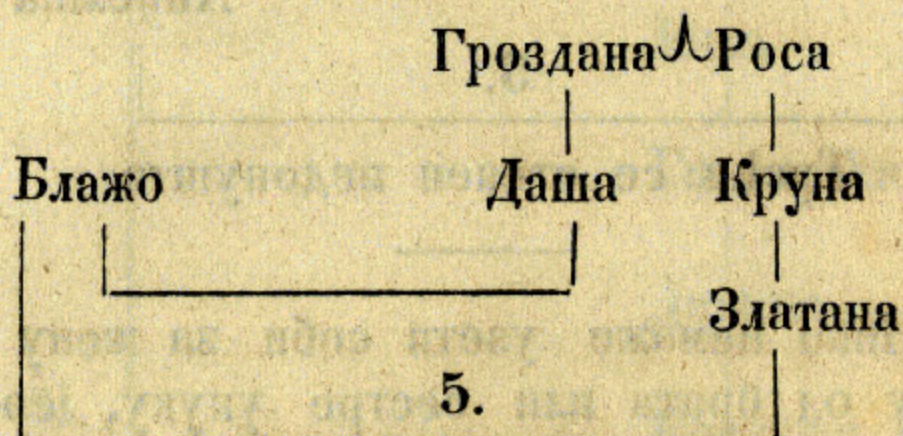
Четврти се степен недопушта.

8, Нико не може узети за жену двије прве братучеде или сестричне, јер су у четвртом степену; на пр.

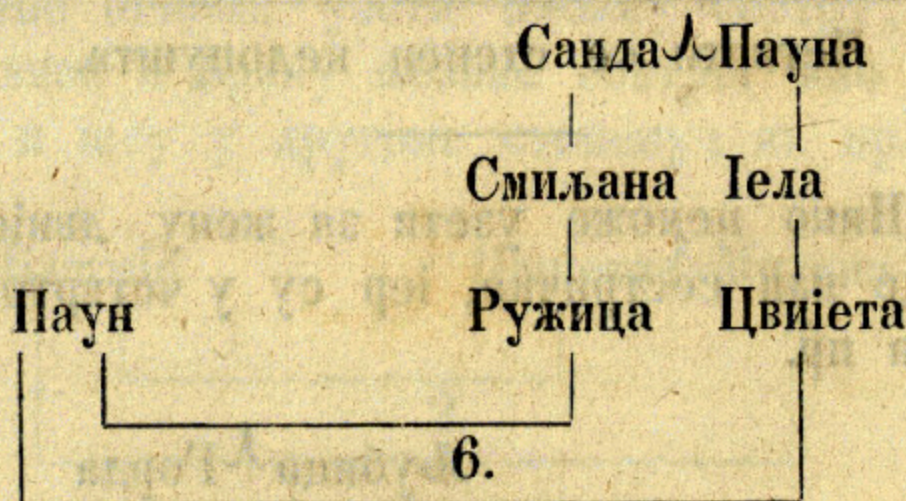
Четврти се степен недопушта.

9, Нико не може узети себи за жену шћер од прве-братучеде своје жене, іер су у петоме степену на пр.:

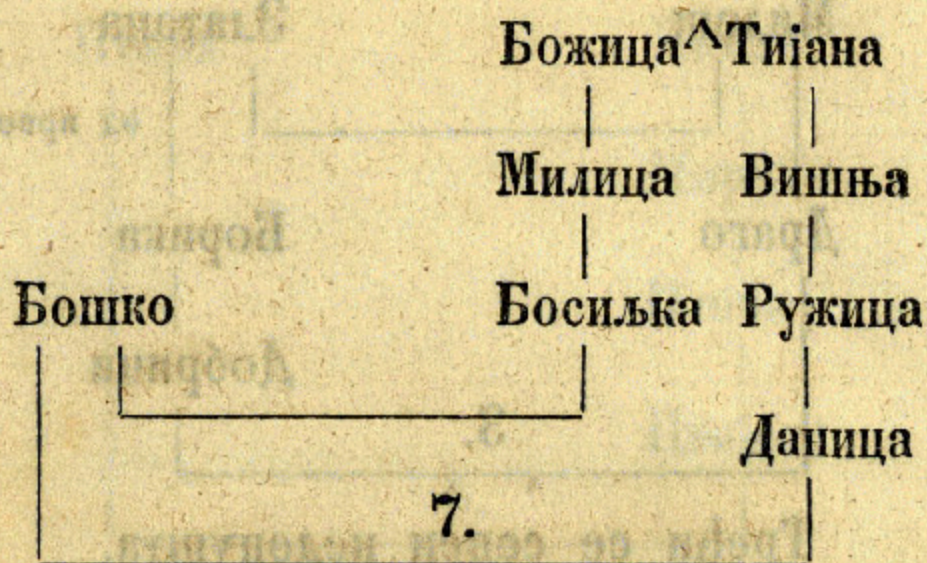
Пети се степен недопушта.

10, Нико не може узети себи за жене двије друге-братучеде, па биле оне од два брата или од брата и сестре или од двије сестре іеднако се броји и іесу у шестоме степену; на пр.:

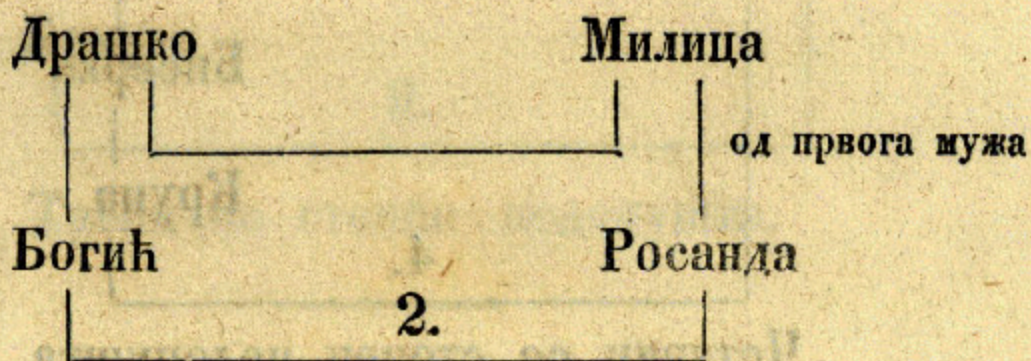
Шести се степен недопушта.

11, Сваки може узети себи за жену шћер друге-братучеде своје жене, іер су у седмоме степену; на пр.:

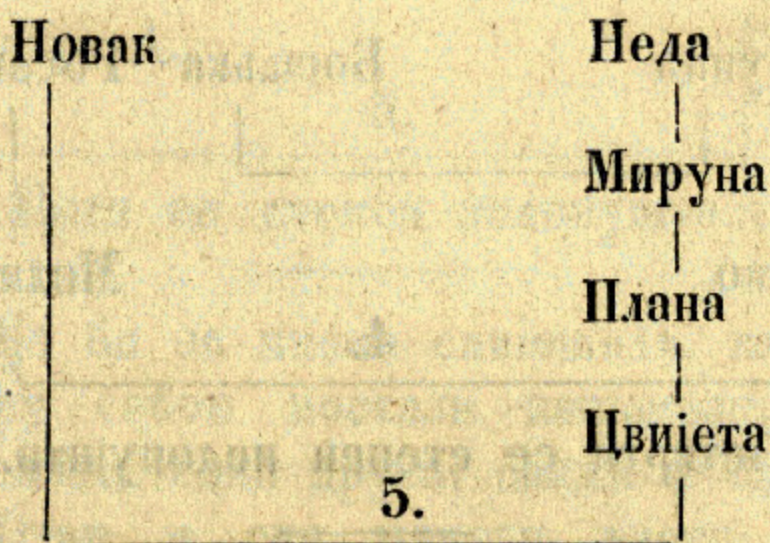
Седми се степен допушта.

12, Отац и син немогу узети матер и шћер, коју је с другијем мужем родила; и ако је његову оцу пасторка, али је по закону њему као рођена сестра и јесу у другоме степену; на пр.:

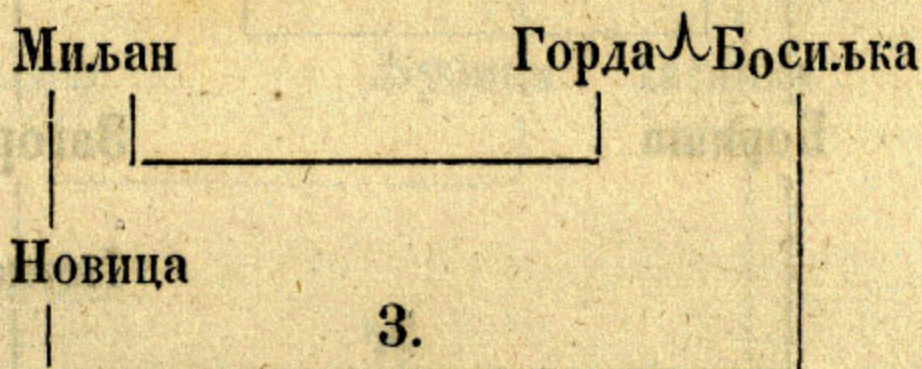
Други се степен недопушта.

13, Отац и син немогу узети бабу и унуку, јер су у трећему степену: отац и син један степен, а баба и унука два степена; дакле један и два јесу три; на пр.:

Пети се степен недопушта.

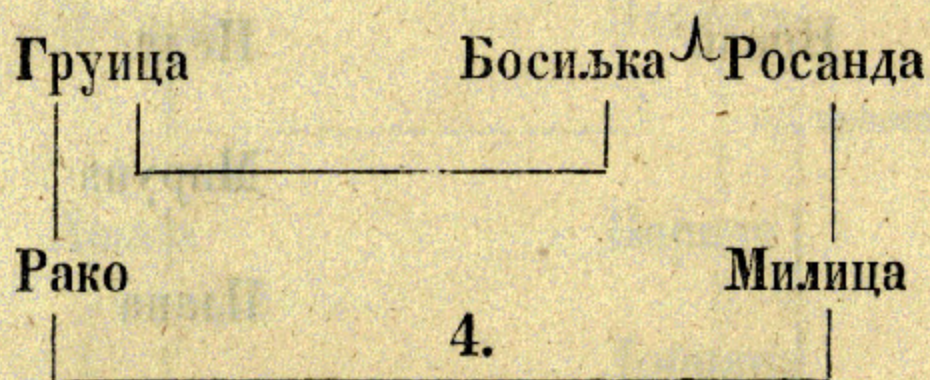
16, Отац и син немогу узети двије рођене сестре, јер су у трећем степену ; на пр.

Трећи се степен недопушта.

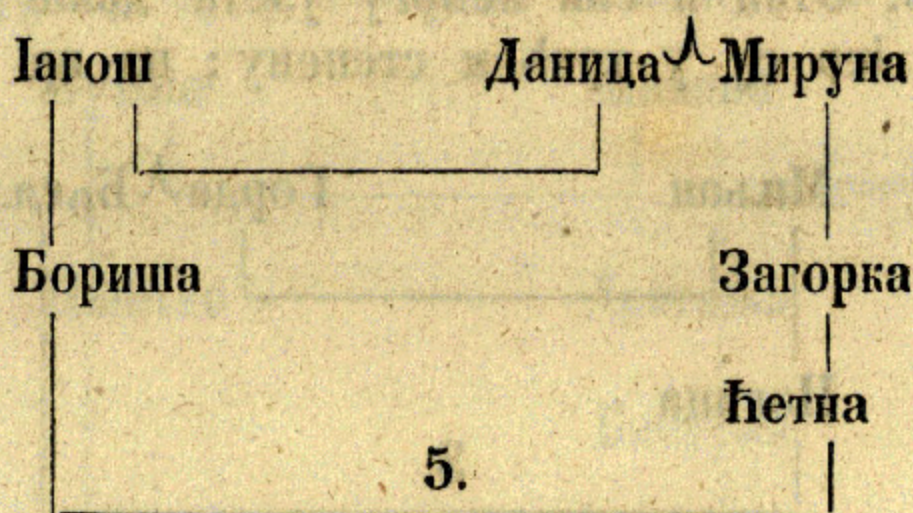
У оваком догађају осим што се нијесу степену на вршили, постали би отац и син међу собом пашенози. а сестре једна другој снаха и свекрва ; које је противно и чути, и које закон забрањује.

17, Отац и син немогу узети тетку и сестричну или братаничну, јер су у четвртом степену ; на пр. :

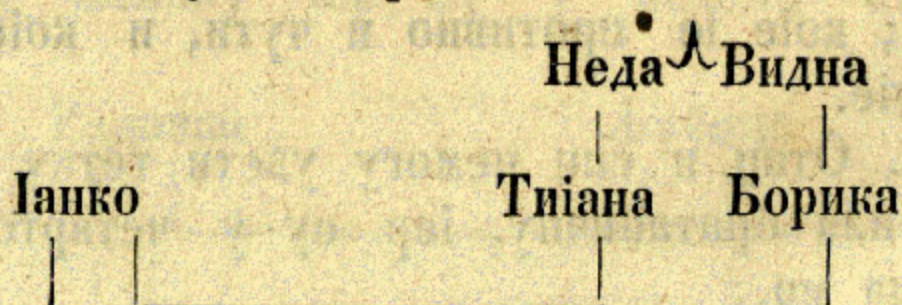
Четврти се степен недопушта.

18, Отац и син немогу узети извању тетку или друкчије сестру и сестре њезине унуку, јер су у петоме степену на пр.:

Пети се степен недопушта.

19, Отац и син немогу узети двије прве-братучеде, или братичну и сестричну, јер су у петоме степену; на пр.:

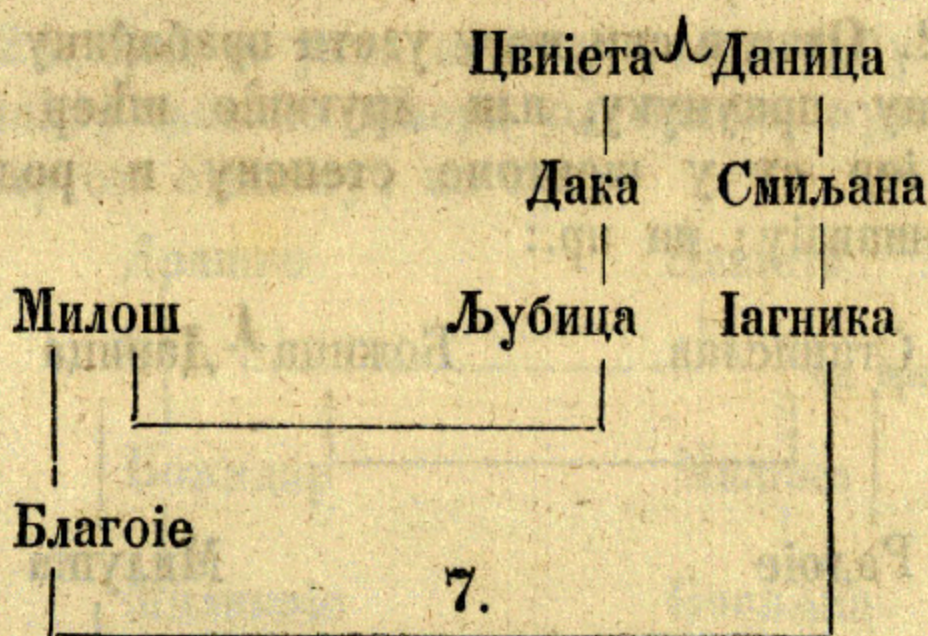
Блажо

5.

Пети се степен недопушта.

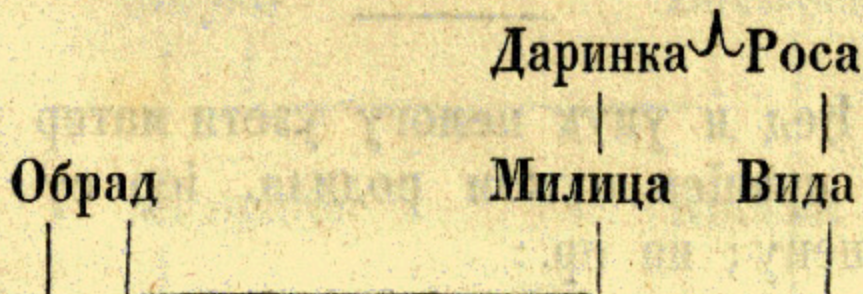
И овђе би се имена смијешала, те би отац и син међу собом постали пашенози, а двије прве сестричне једна другој снаха и свекрва.

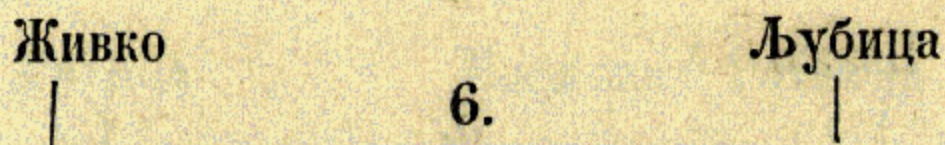
20, Отац и син немогу узети ни двије друге-братучеде, и ако су у 7. степену, јер се имена рода слијевају; на пр.:

Седми се степен недопушта у овоме при-
мијеру ради смијешавања имена.

На супрот овоме допуштено је у 6. степену
21, да отац и син могу узети прву и дру-
гу братучеду или сестричну; на пр.:

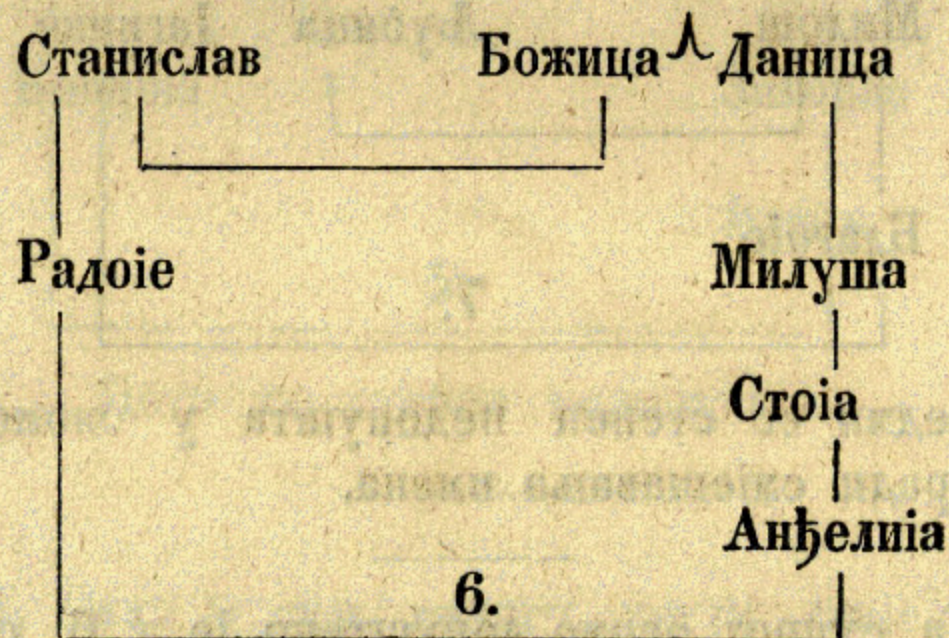

Шести се степен допушта; јер у оваком приміеру и отац и син задржају свој чин отца и сина.

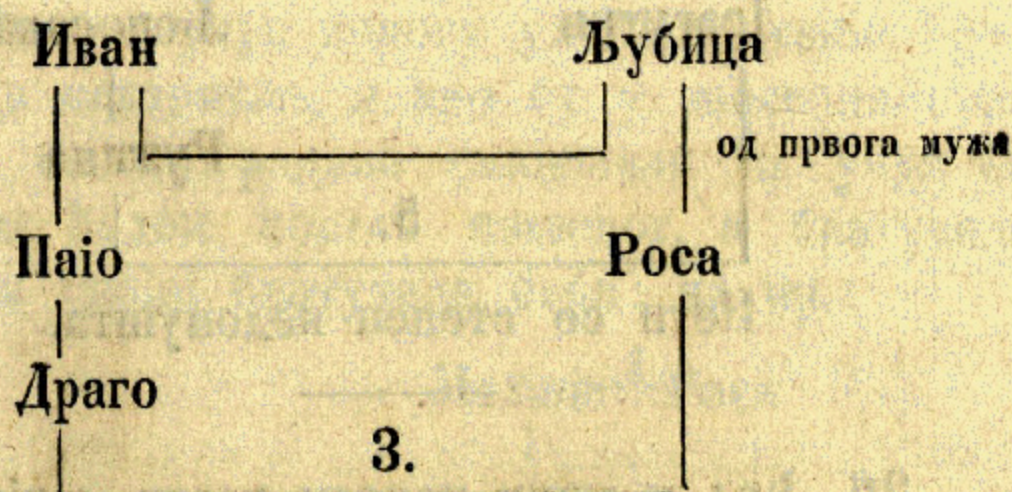
За ово смо прије казали у сродству уопште и ово је онај приміер, ђе се у 7. степену не-допушта, а у 6. степену допушта ступити у брак.

22, Отац и син могу узети прабабину сестру и њезину праунуку, или другчије шћер њезине унуке, јер су у шестоме степену и родови се несмијешавају; на пр.:

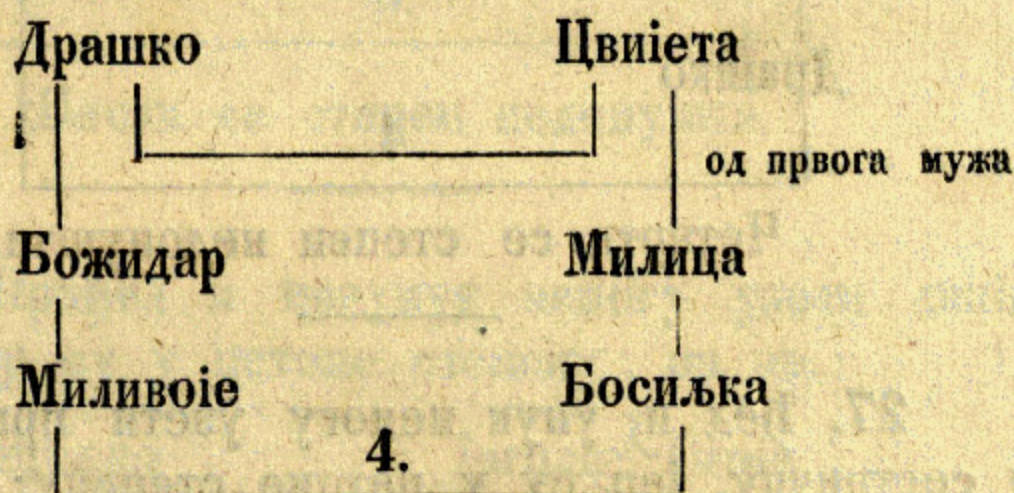
Шести се степен допушта.

23, Ђед и унук немогу узети матер и шћер коју је с првијем мужем родила, јер су у трећему степену; на пр.:

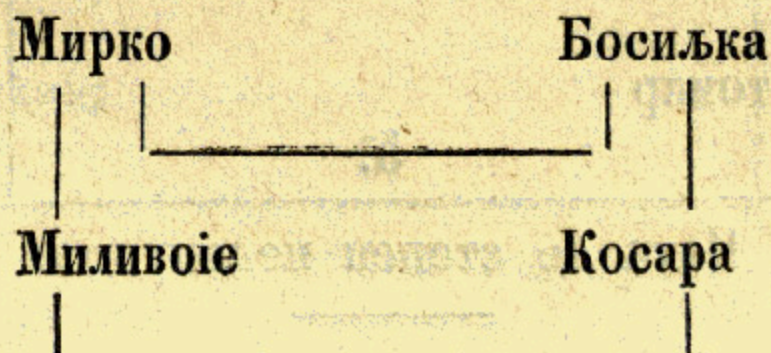
Трећи се степен недопушта.

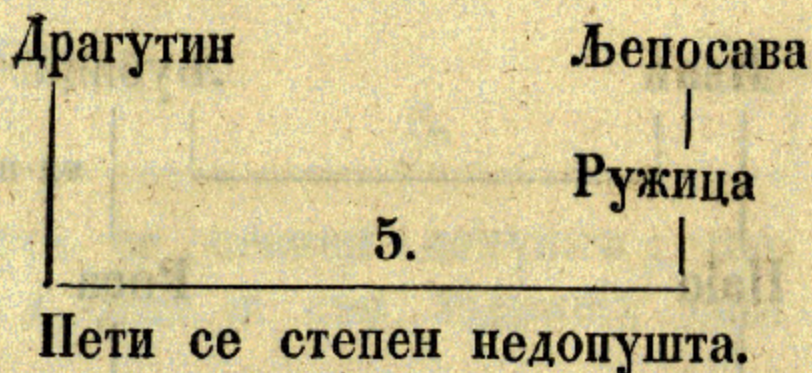
24, Ђед и унук немогу узети бабу и унуку т. і. шћер њезине шћери од првога мужа, іер су у четвртом степену; на пр.:

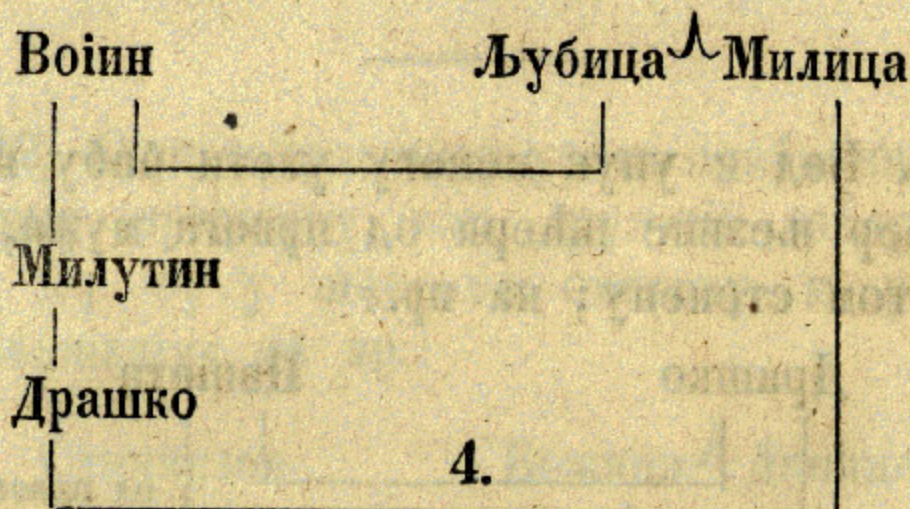
Четврти се степен недопушта.

25, Ђед и унук немогу узети прабабу и праунуку, іер су у петоме степену; на пр.:

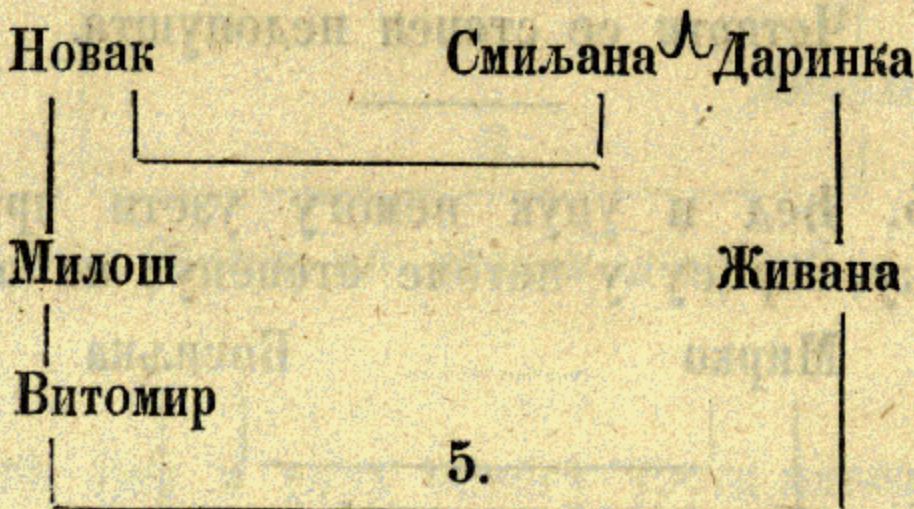

26, Ђед и унук немогу узети двије сестре, јер су у четвртоме степену; на пр.:

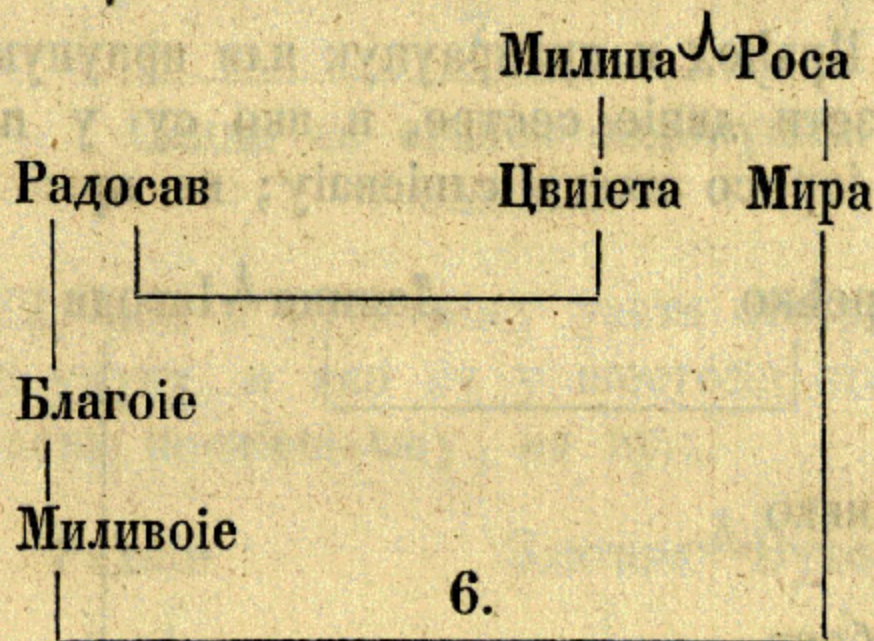
Четврти се степен недопушта.

27, Ђед и унук немогу узети праву тетку и сестричну, јер су у петоме степену; на пр.

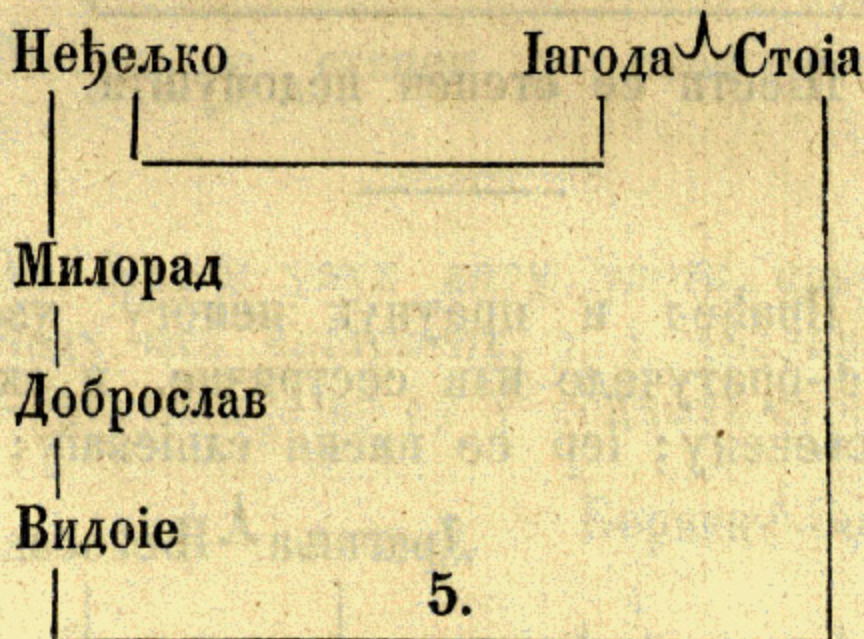
Пети се степен недопушта.

28, Ђед и унук немогу узети ни двије братучеде или сестричне, и ако су у шестоме степену; јер би се родови смијешали, и унук би са својим ђедом постао пашеног, а братучеда постала би својој братучеди баба; на пр.:

Шести се степен недопушта.

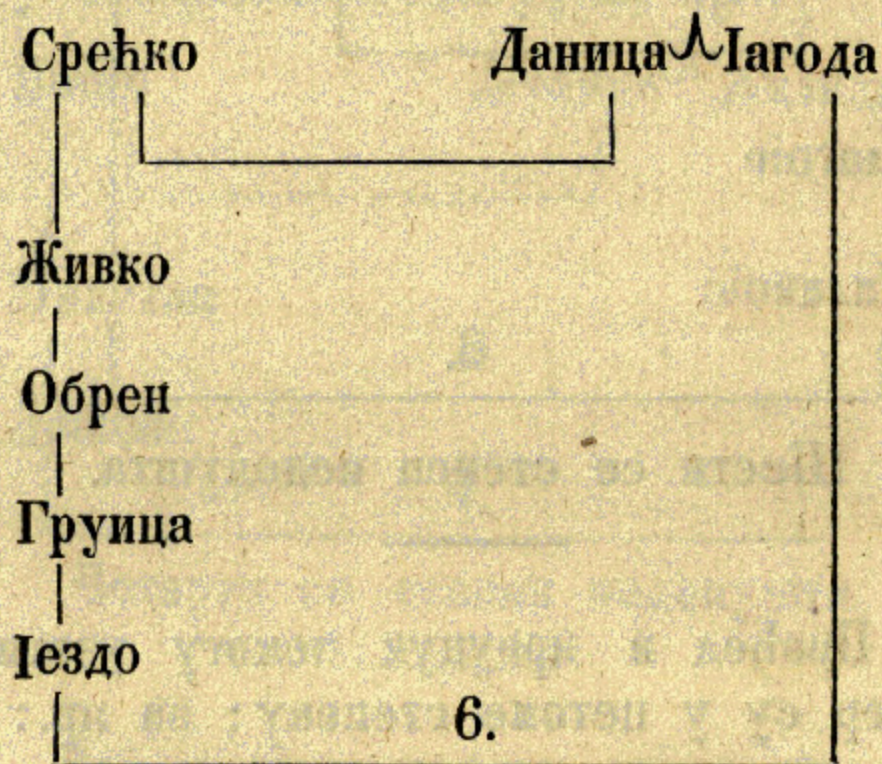
29, Прађед и праунук немогу узети двије сестре, јер су у петоме степену; на пр.:

Пети се степен недопушта.

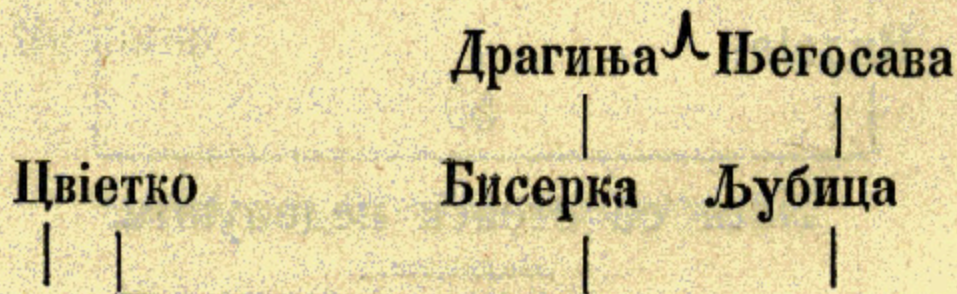
У овоме се приміеру и родови сміешавају ; іер би праунук са праћедом постао пашеног, а сестра іедна постала би другої прабаба.

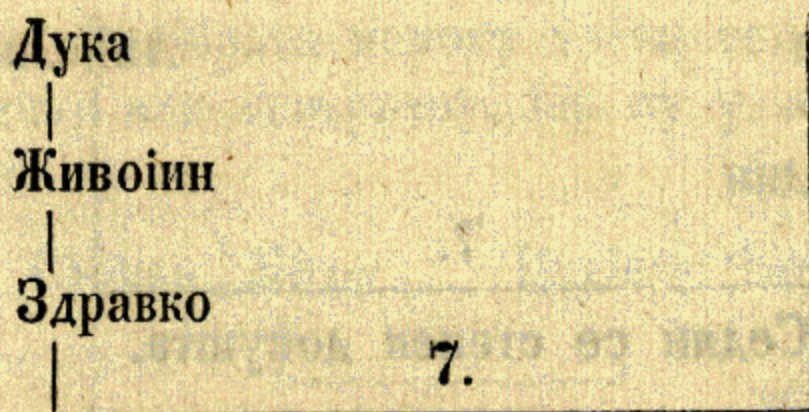
30, Праћед и прапраунук или прауников син немогу узети двиіе сестре, и ако су у шестоме степену, іер се имена слијевају; на пр.:

Шести се степен недопушта.

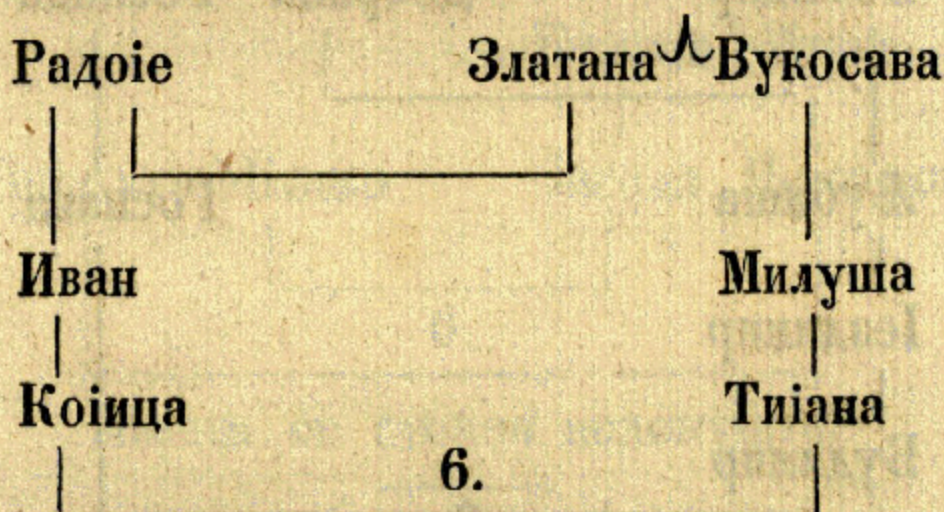
31, Праћед и праунук немогу узети ни двиіе прве-братучеде или сестричне, и ако су у седмоме степену; іер се имена слијевају; на пр.

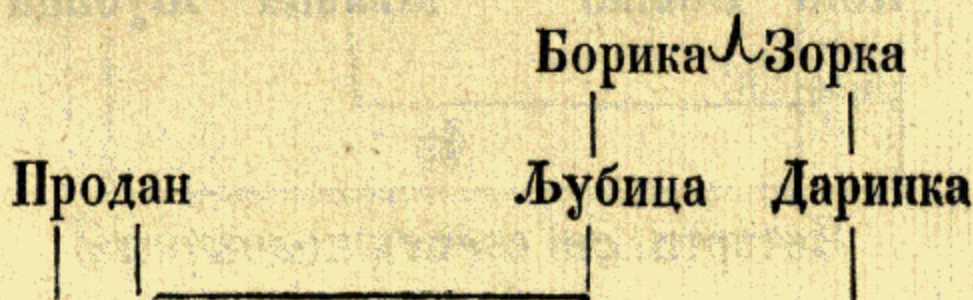
Седми се степен недопушта.

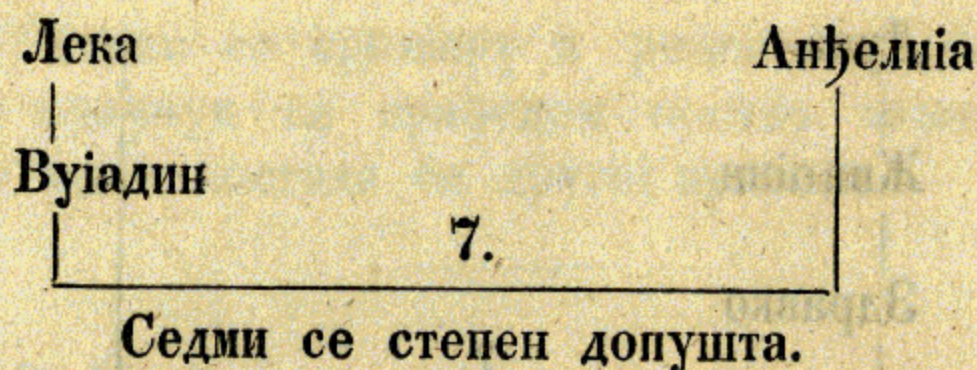
32, Ђед и унук могу узети сестру и њезине сестре унуку, и ако су у шестоме степену; јер се родови несмијешавају; на пр.:

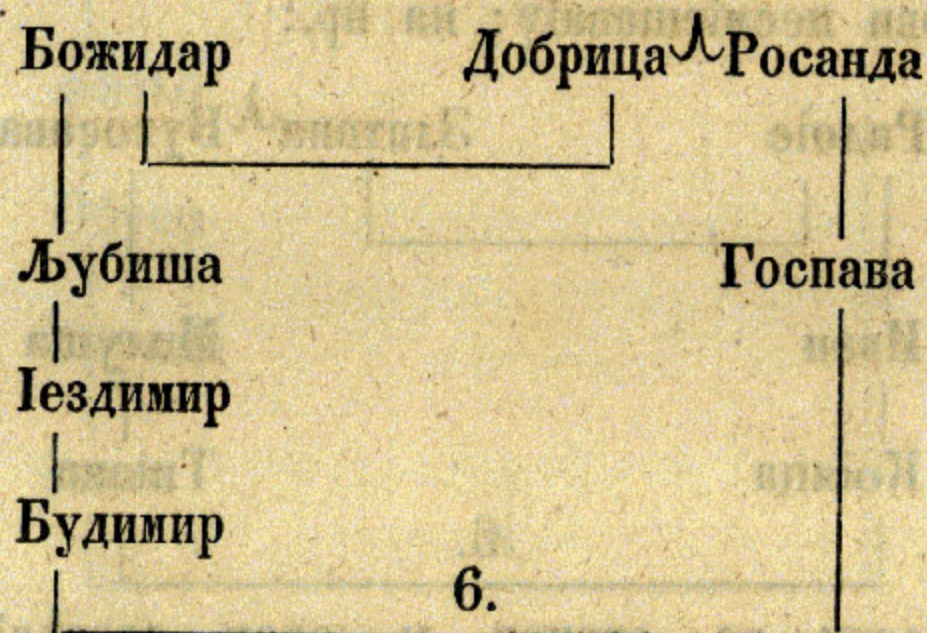
Шести се степен у овом догађају до-
пушта.

33, Ђед и унук могу узети прву и другу братучеду или сестричну, т. ј. Ђед прву а унук другу-братучеду, јер су у седмоме степену; на пр.

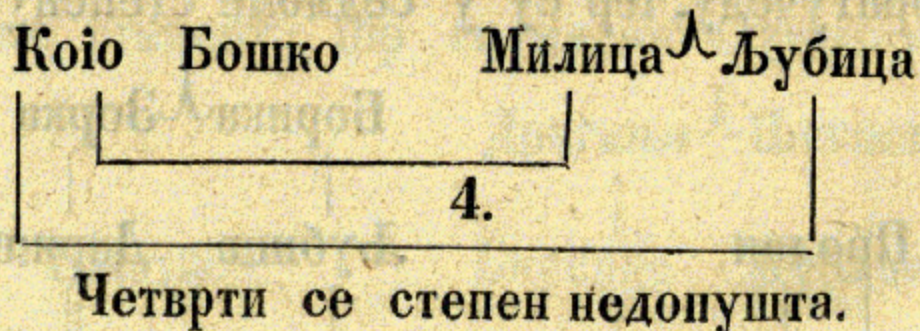

34, Прађед и праунук могу узети тетку и сестричну, то јест, теткине сестре шћер, и ако су у шестоме степену, али се родови несмиешавају; на пр.

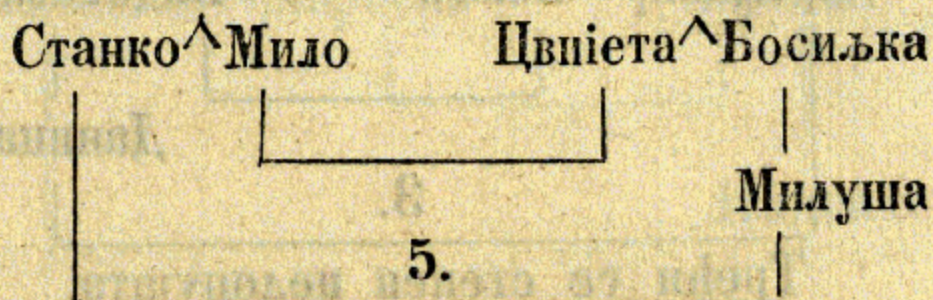

Шести се степен у оваком догађају допушта.

35, Два брата немогу узети двије сестре, јер су у четвртом степену; на пр.

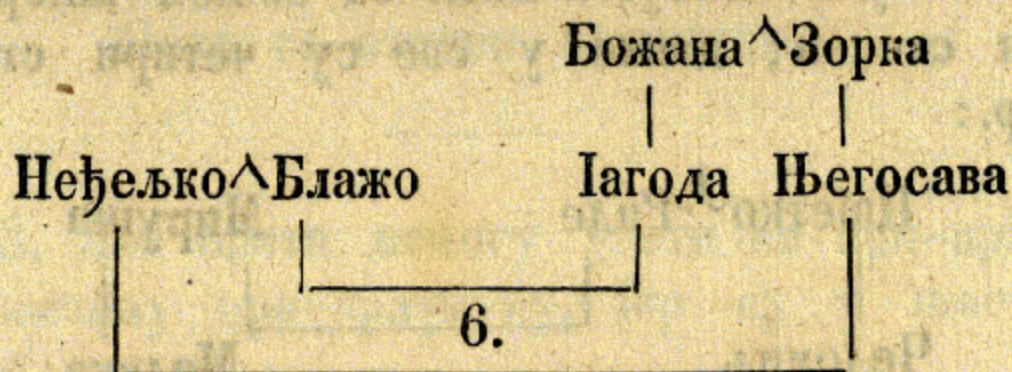

36, Два брата немогу узети тетку и њезину братаничну или сестричну, іер су у петоме степену; на пр.

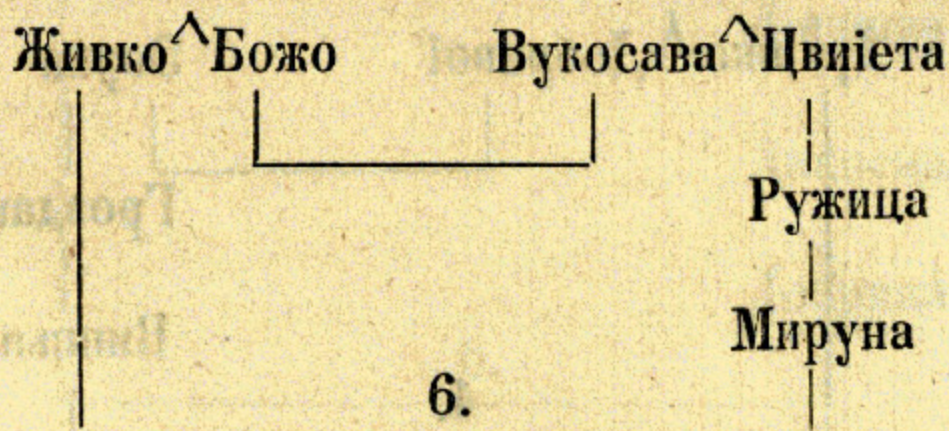
Пети се степен недопушта.

Два брата немогу узети двиіе прве-братучеде, іер су у петоме степену; на пр.:

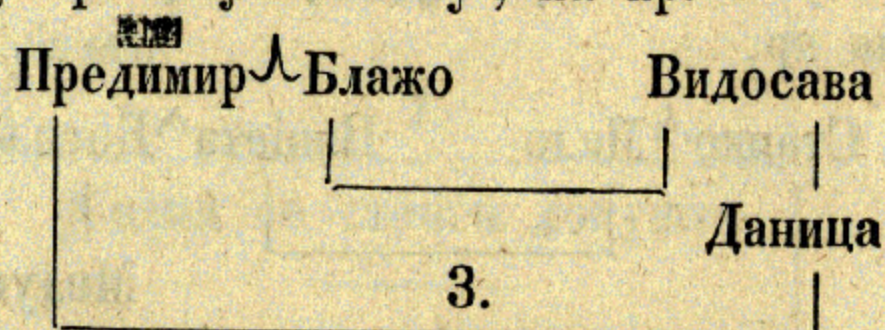
Шести се степен недопушта.

38, Два брата немогу узети бабу и њезине сестре или брата унуку, іер су у шестоме степену, а родови се сміешаваіу; на пр.

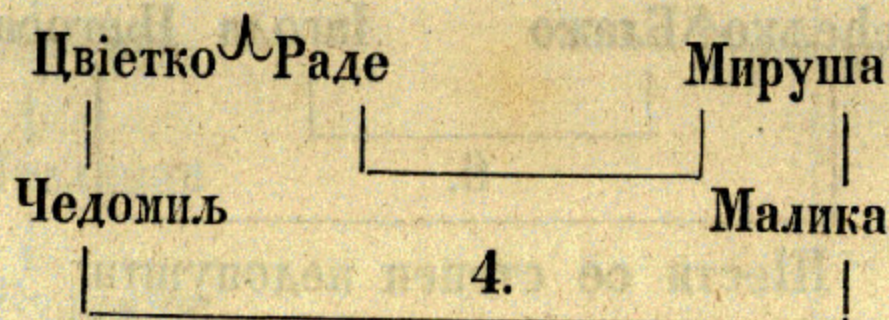
Шести се степен недопушта.

39, Два брата немогу узети матер и шћер, іер су у трећему степену; на пр.

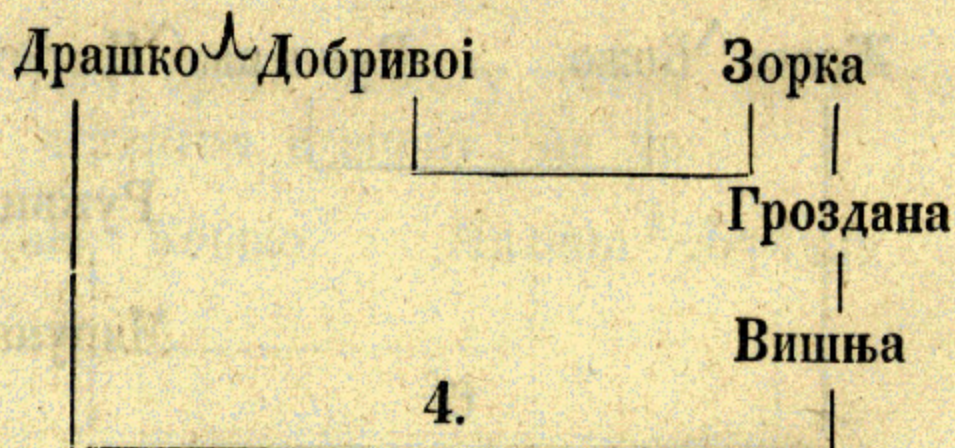
Трећи се степен недопушта.

40, Ни стриц и синовац или уіак и сестрић немогу узети матер и шћер, іер іе четврти степен; стриц са синовицом или уіак са сестричићем іесу у трећему степену, а мати са своіом шћери іест іедан степен; дакле у све су четири степена; на пр.:

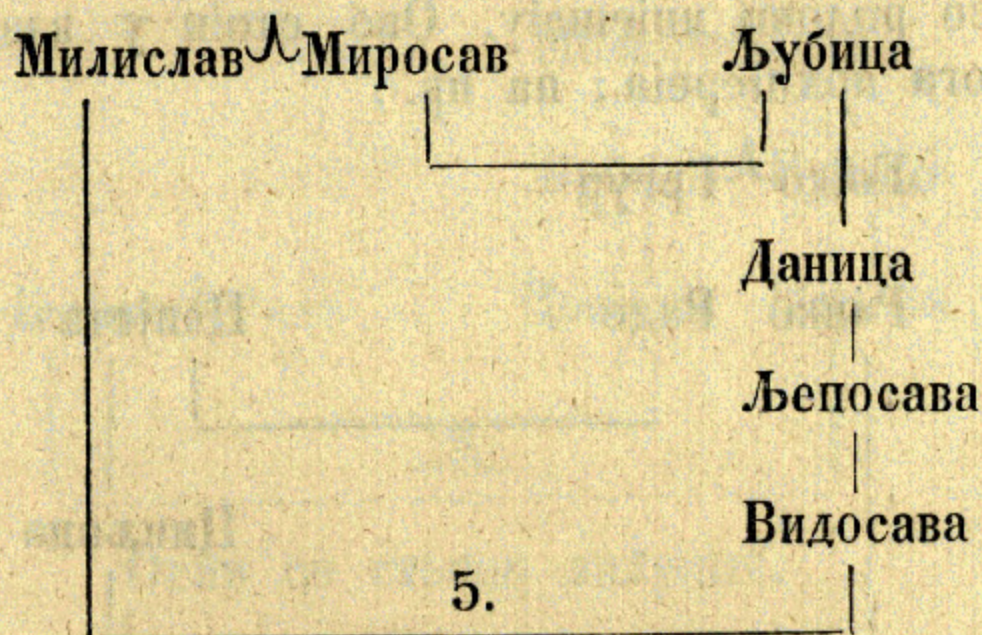
Четврти се степен недопушта.

41, Два брата немогу узети бабу и њезину унуку; на пр.:

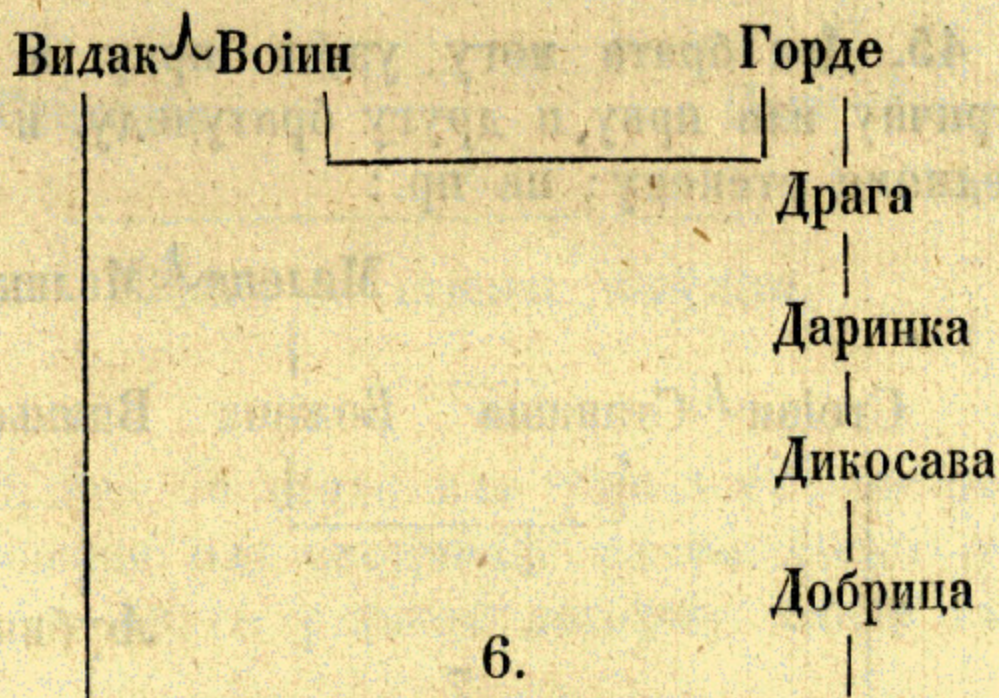
Четврти се степен недопушта.

42, Два брата немогу узети прабабу и њезину праунуку; на пр.:

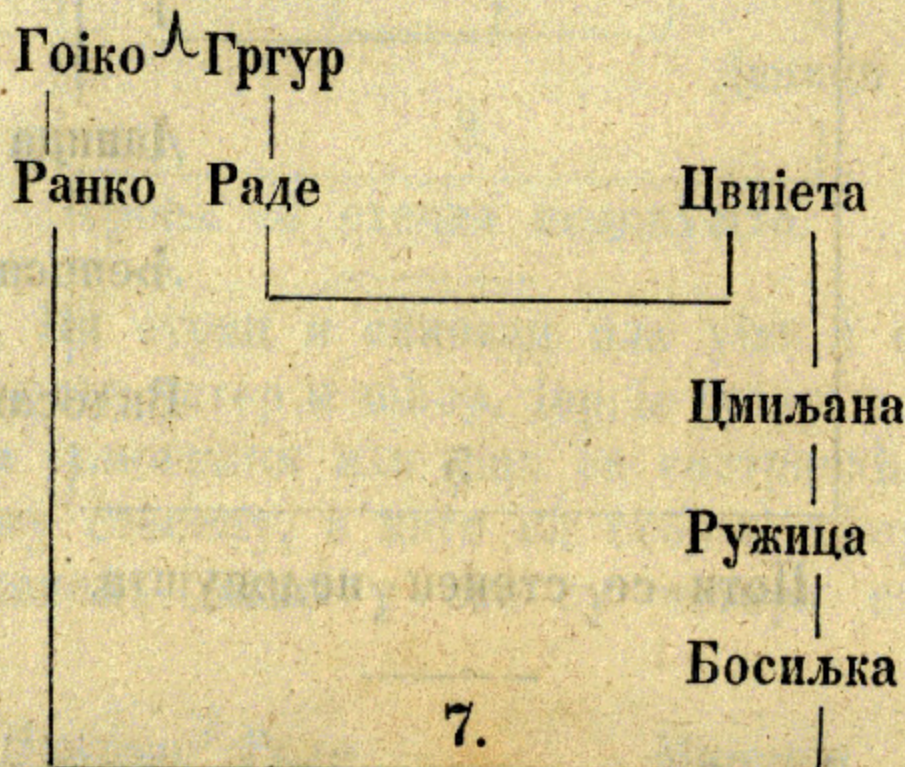
Пети се степен недопушта.

43, Два брата немогу узети ни пра-прабабу и њезину пра-праунуку, јер су у шестоме степену; на пр.:

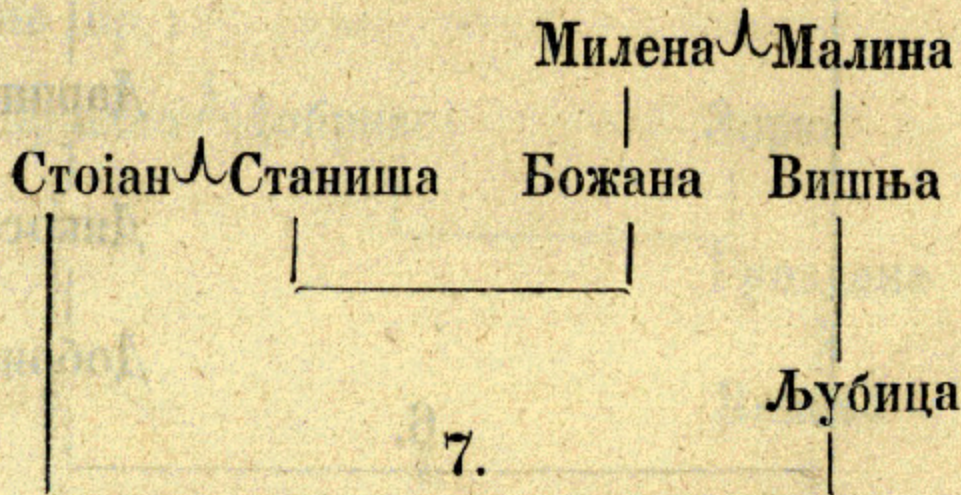
Шести се степен недопушта.

44, Два прво-братучеда немогу узети прабабу и праунуку, и ако су у седмоме степену, јер се родови мијешају. Ово стоји у власт дотичнога архијереја ; на пр. :

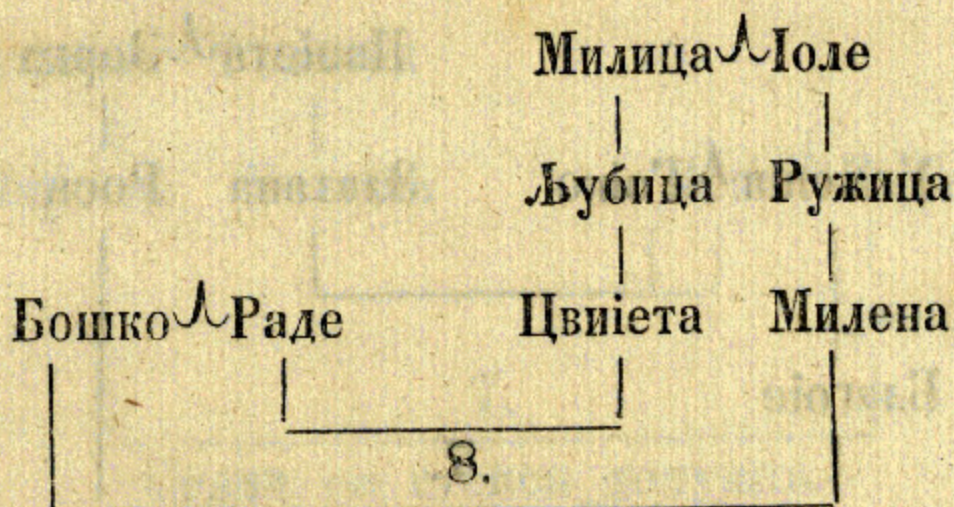
Седми се степен недопушта.

45, Два брата могу узети прву и другу-сестричну или прву и другу братучеду, и ако су у седмоме степену ; на пр. :

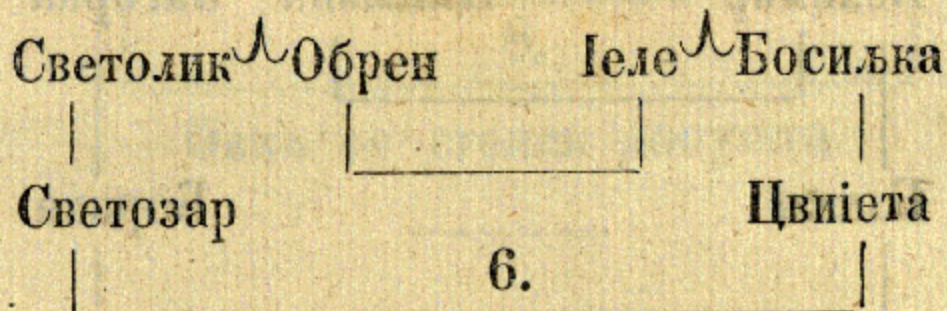
Седми се степен допушта.

46, Два брата могу узети двије друге бра-
кучеде, јер су у осмоме степену; на пр.:

Осми се степен допушта.

47, Стриц и синовац или ујак и сестрић
могу узети тетку и сестричну; по стриц или
ујак тетку, а синовац или сестричић сестричну;
јер би се иначе имена помијешала; на пр.:

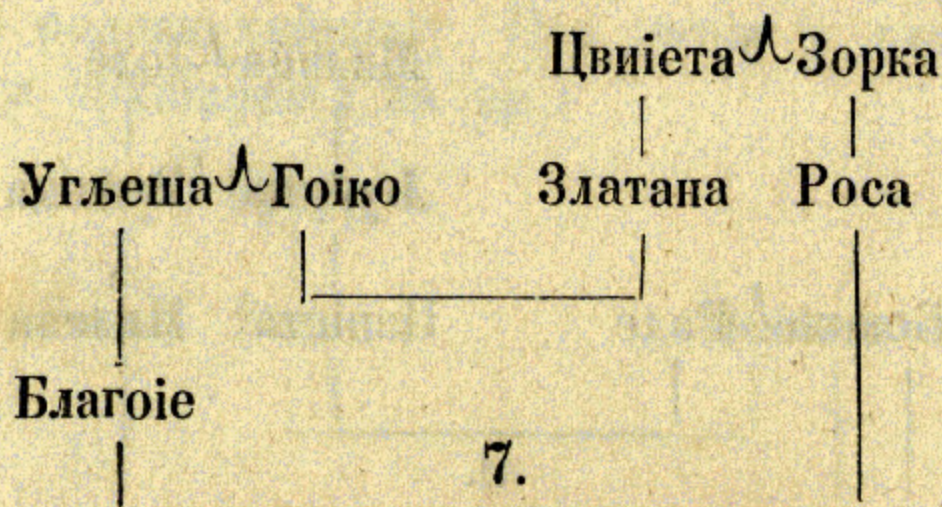

Шести се степен допушта.

Но, кад би стриц или ујак узео сестричну,
онда синовац или сестричић не би могао узети
тетку; јер би се у таком догађају имена смије-
шала.

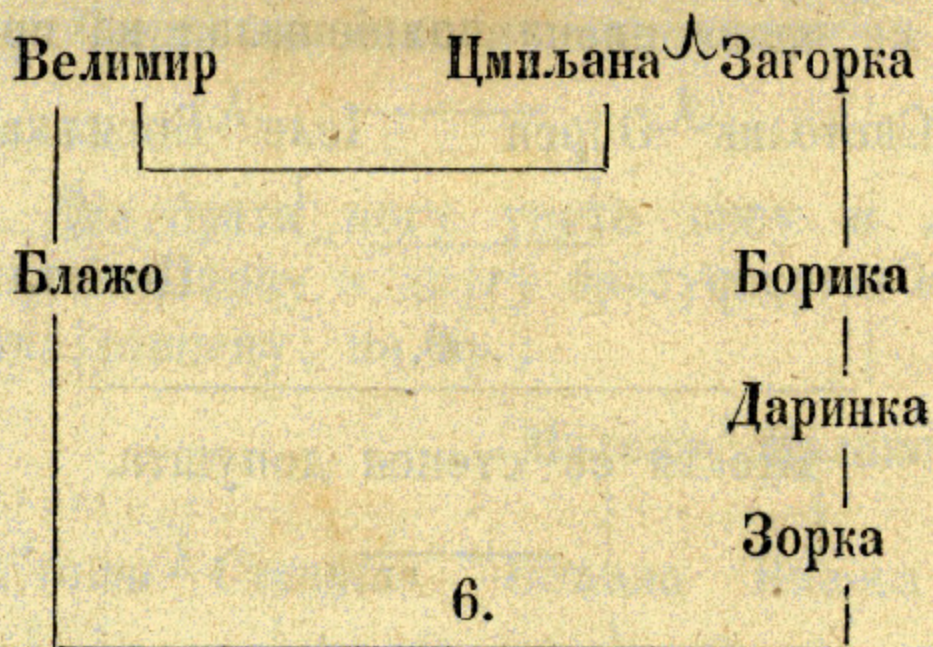
48, Стриц и синовац или ујак и сестричић
могу узети, и ако се имена у неколико смијеша-

вају, двије прве сестричне, јер су у седмоме степену; на пр.:

Седми се степен допушта.

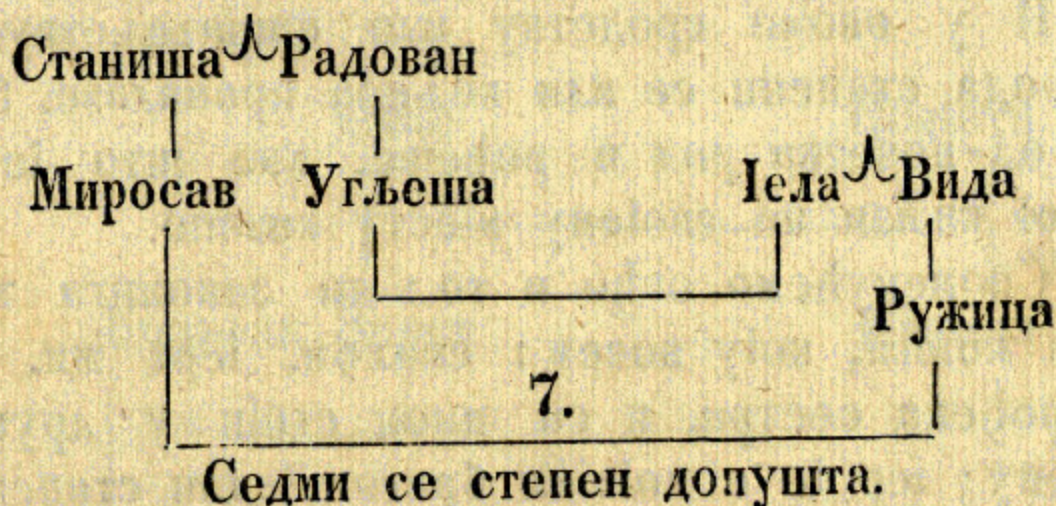
49, Отац и син могу узети прабабину сестру и праунуку, но син да узме праунуку, јер би се иначе родови смијешали; на пр.:

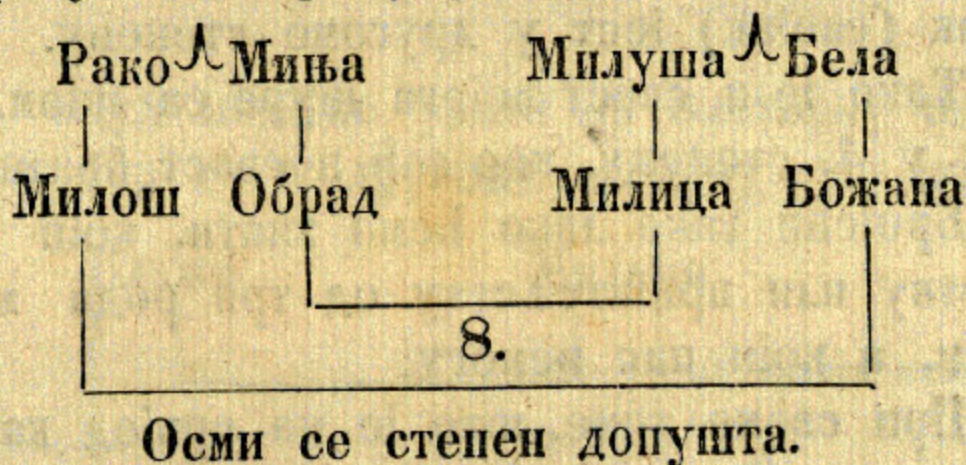
Шести се степен допушта.

50, Два прва братучеда могу узети тетку и њезину братучеду или сестричну; премда се овђе

родови у неколико мијешају, али се допушта за то, што је седми степен; на пр.:

51, Два прва братучеда могу узети двије прве братучеде, јер су у осмоме степену; н. пр.

ДИО III.

О сродству или о пријатељству три рода.

У овоме ћемо дијелу у кратко у примјерима изложити сродство или пријатељство од три рода, које такође по браку долази као гођ сродство или пријатељство од два рода. Тако дакле:

- 1, ја сам један род;
- 2, жена је моја и њезина браћа други род;

3, жене су моїііех шурах или шуре моїііех шурах трећи род.

И у овоме сродству или пријатељству од три рода степени се или кољена проналазе, бројећи од почетка род и рођење, као што је то у овој књизи на својему мјесту казано.

Споменућемо овђе и то: да законита жена брата мојега, коју зовем: снахом, јест ми, као гођ рођена сестра, и са мном стоји у другоме степену; јер је с моїііем братом један степен.

А сестра снахе моје или сваст брата мојега са мном је у четвртоме степену; а с моїііем братом, за коїіем је њезина сестра, т. ј. сваст и свак (својак) јест у другоме степену.

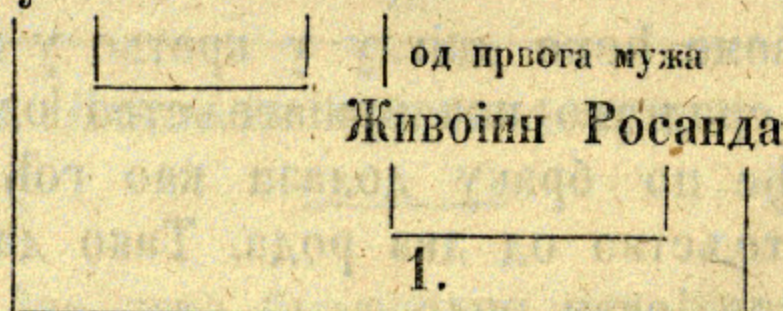
Тако је и сваст мојега шуре са мном, као са зетом у 4. степену, као гођ и сваст брата мојега.

Бројећи тако лако ћемо знати, који се и у сродству или пријатељству од три рода могу узимати, а који пак немогу.

При свеме томе, што је на пријед казано за оне, који се немогу узимати, неће згорега бити, што ћемо неколико примјерах овђе изложити за оне, који се могу узимати. Тако дакле:

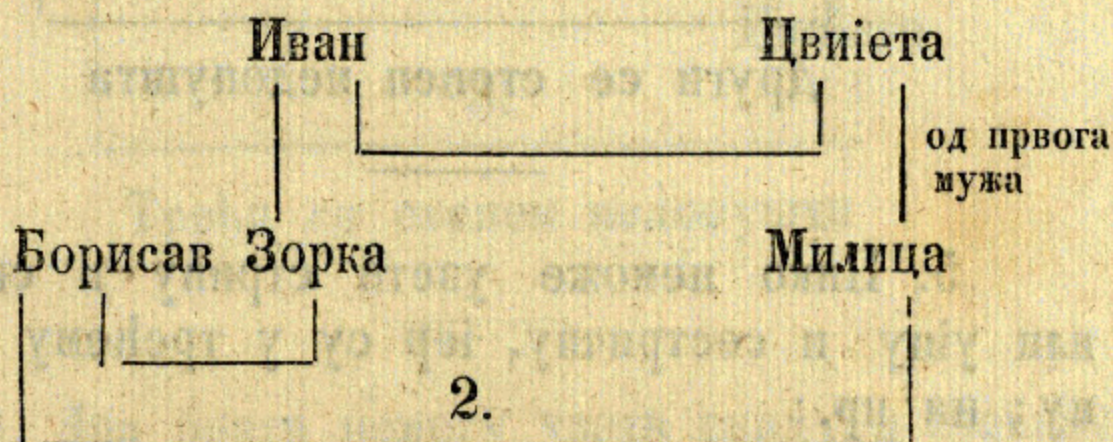
1, Очух неможе узети жену својега пасторка, јер су у првоме степену; на пр.:

Вујадин Јаглика

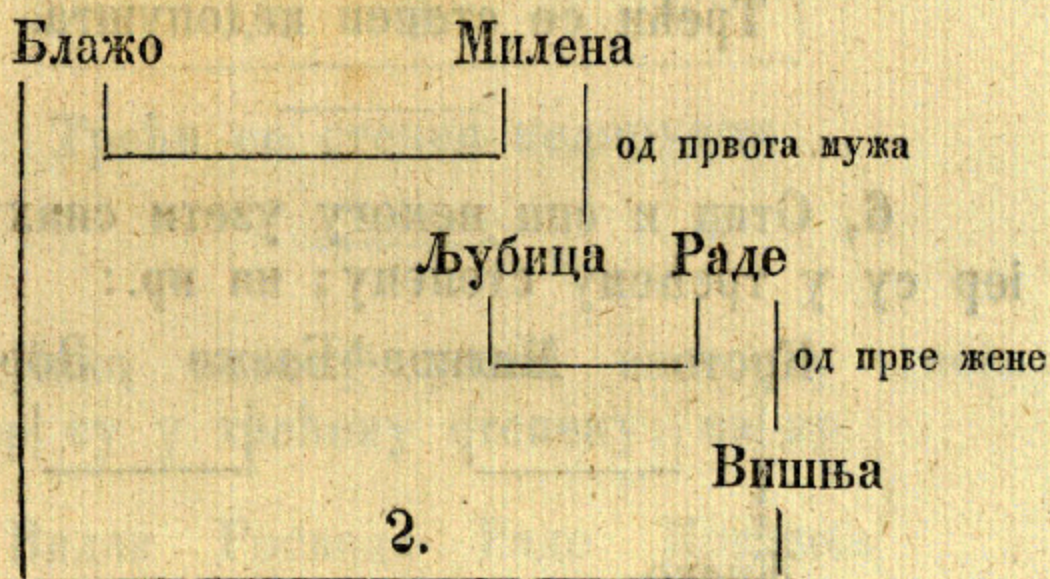
Први се степен недопушта.

2, Нико не може узети рођену шћер и пасторку, јер су у другоме степену, као рођене сестре; на пр.:

Други се степен недопушта.

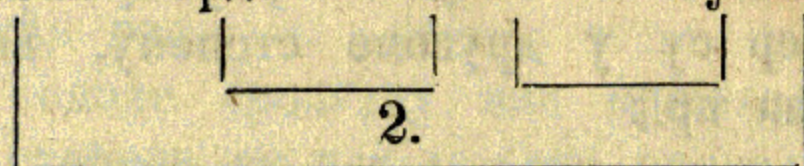
3, Очух не може узети ни пасторку пасторке своје, јер су у другоме степену; на пр.:

Други се степен недопушта.

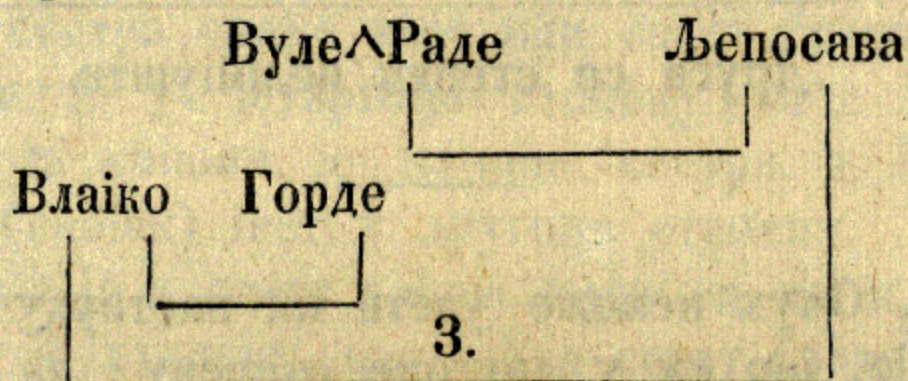
4, Шура не може узети другу жену зета својега, т. ј. за којим је била сестра његова, јер су у другоме степену; на пр.:

Новак^Горде Мило Ружица

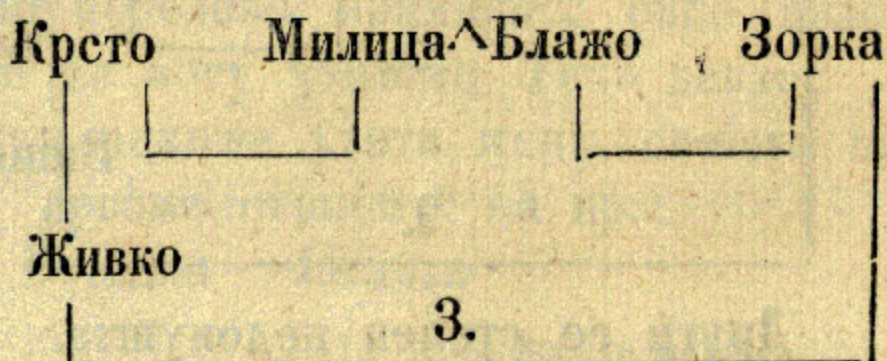
Други се степен недопушта

5, Нико не може узети стрину и синовицу или ујну и сестричну, јер су у трећему степену; на пр.:

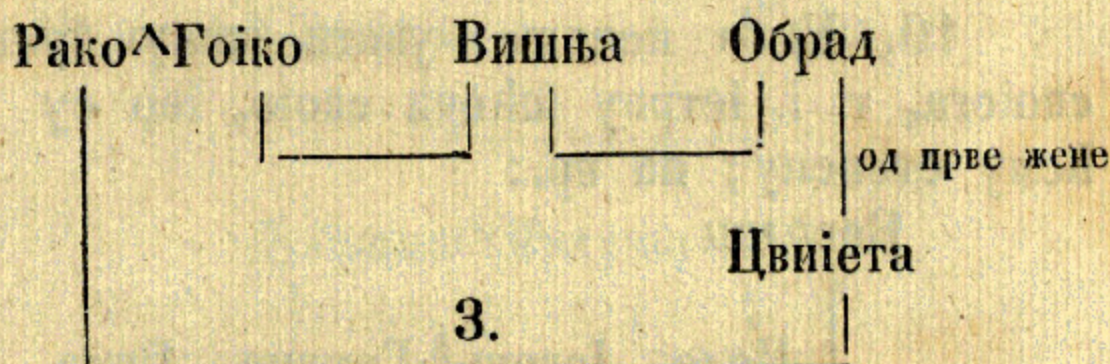
Трећи се степен недопушта.

6, Отац и син немогу узети снаху и заову, јер су у трећему степену; на пр.:

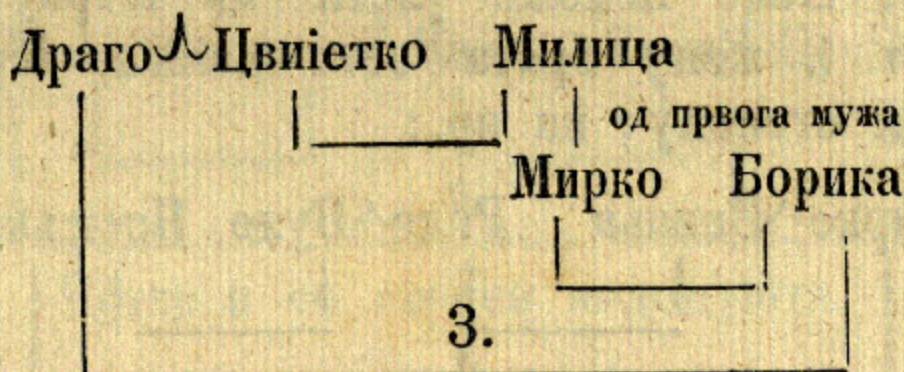
Трећи се степен недопушта.

7, Два брата немогу узети маћију и њезину пасторку, јер су у трећему степену; на пр.

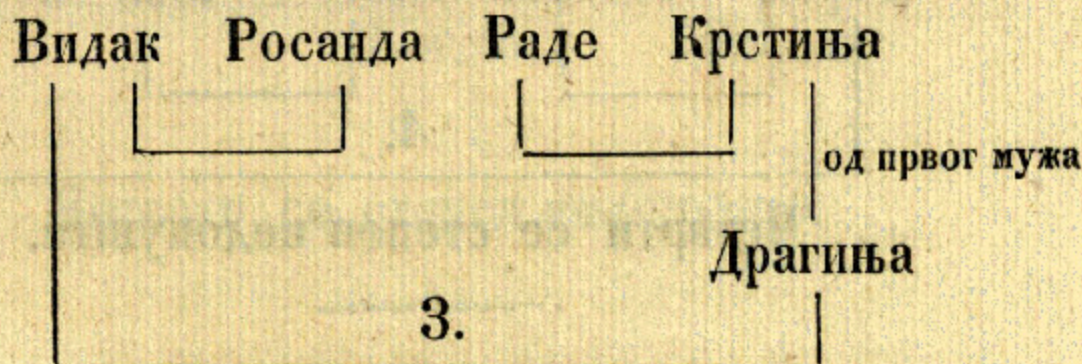
Трећи се степен недопушта

8, Два брата немогу узети снаху и свекрву, јер су у трећему степену; на пр.:

Трећи се степен недопушта.

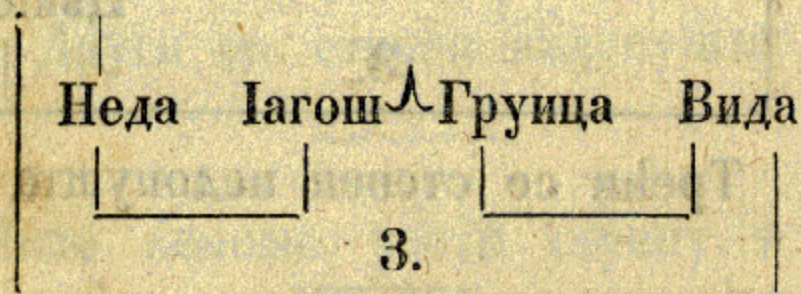
9, Нико неможе узети пасторку својега шуре, јер су у трећему степену; на пр.:

Трећи се степен недопушта.

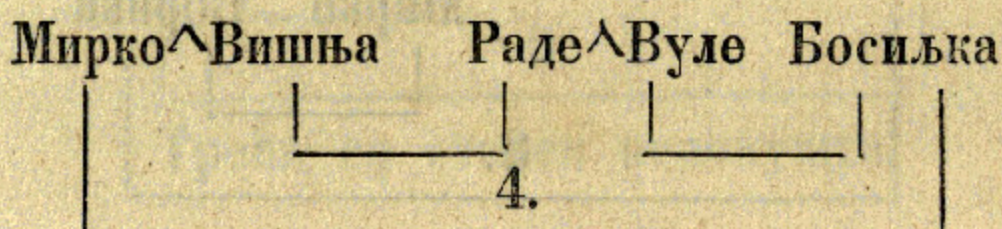
10, Нико не може узети жену брата зета својега, т. і. іетрву шћери своје, іер су у трећему степену; на пр.:

Веселин

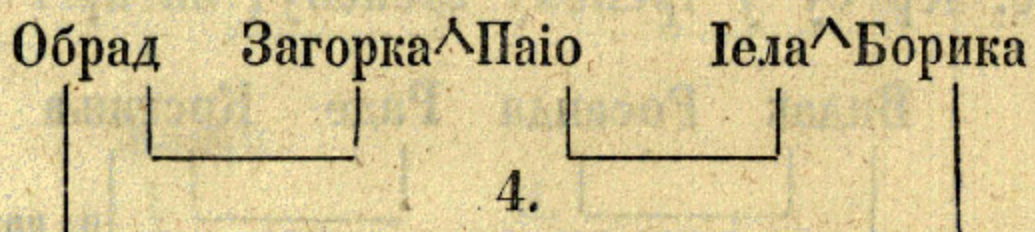
Трећи се степен недопушта.

11, Нико не може узети ни іетрву сестре своје, т. і. жену брата зета мојега, іер су у четвртом степену; на пр.:

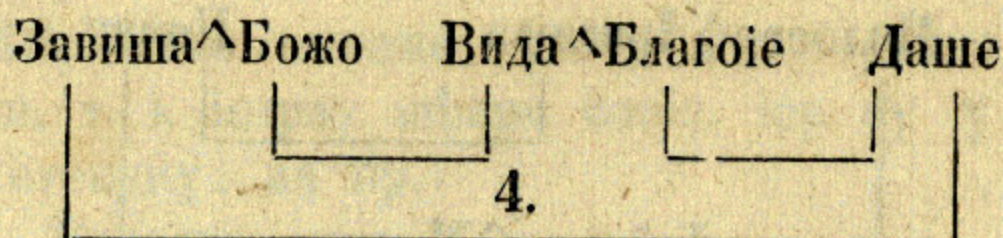
Четврти се степен недопушта.

12, Нико не може узети сваст својега шуре, іер су у четвртоме степену на пр.:

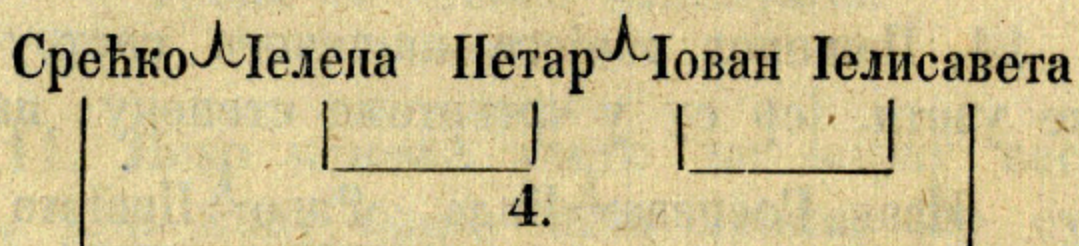
Четврти се степен недопушта.

13, Зет и шура немогу узети двије сестре, іер су у четвртоме степену; на пр.:

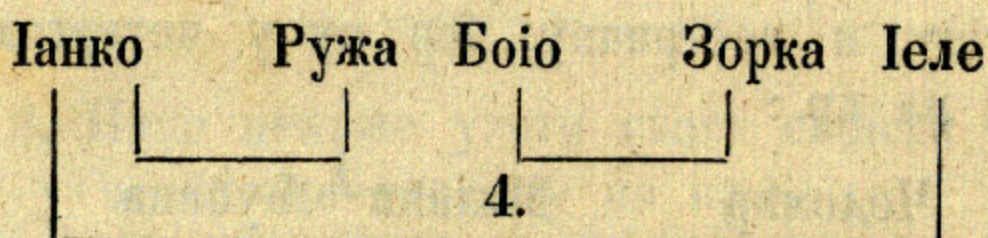
Четврти се степен недопушта.

17, Шура неможе узети снаху зета своіега, іер су у четвртоме степену; на пр.:

Четврти се степен недопушта.

18, Зет и шура немогу узети двиіе сестре и ако су из трећега рода, іер су у четвртоме степену; на пр.:

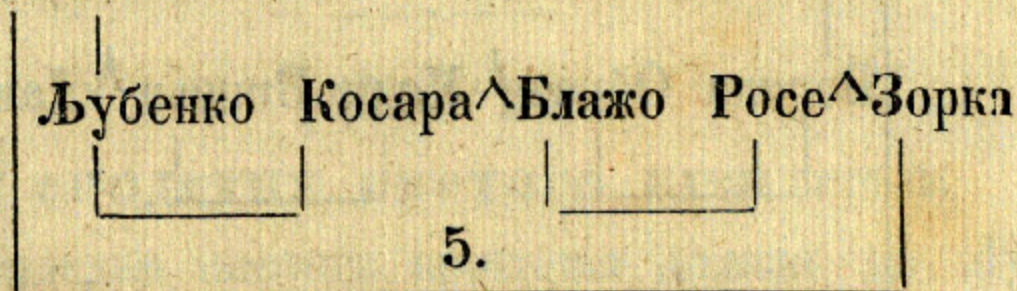

Четврти се степен недопушта.

Као што је у обіашњену сродства уопште у овој књизи казано, да у сродству или пријатељству од три рода, кад четврти степен пређе, могу се узимати; тако ћемо овђе, што се допушта, у неколика приміера изложити.

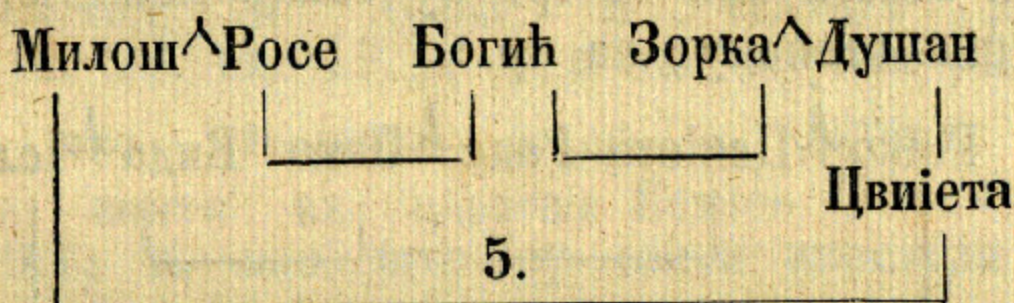
1, Отац може узети сваст шуре својега сина, іер су у петоме степену; на пр.:

Драшко

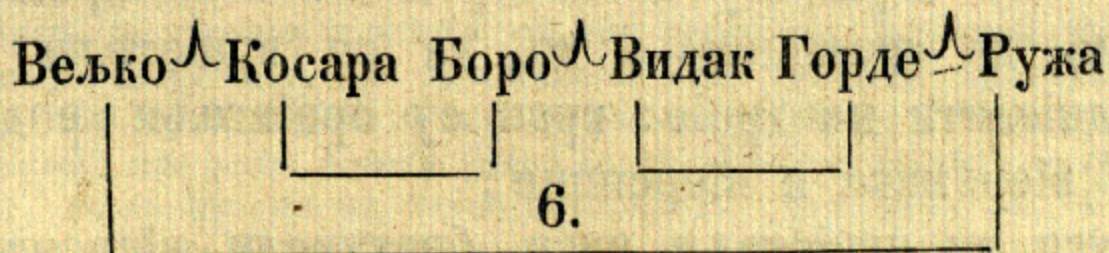
Пети се степен допушта.

2, Зет и шура могу узети тетку и сестричну или братаничну, іер су у петоме степену; на пр.:

Пети се степен допушта.

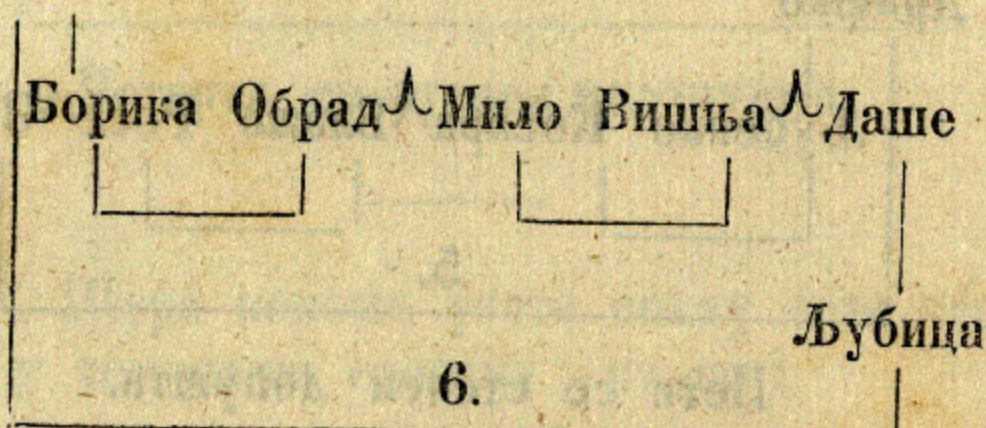
3, Шура може узети сваст брата својега зета, или сваст ђевера своје сестре, іер су у шестоме степену; на пр.:

Шести се степен допушта.

4, Отац може узети сестричну іетрве шћери своіе, іер су у шестоме степену; на пр.:

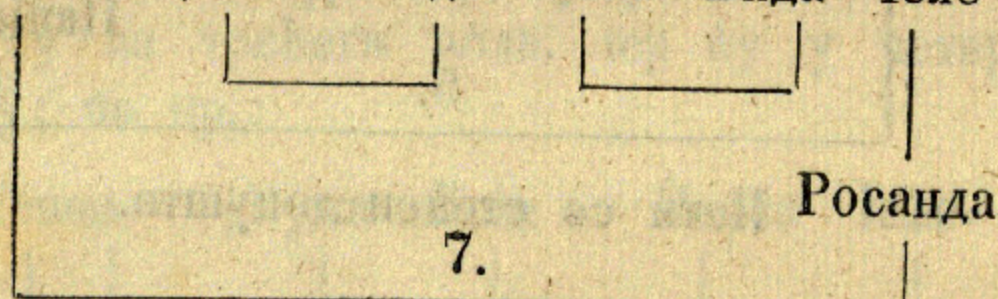
Живан

Шести се степен допушта.

5, Мої шура може узети сестричну жене брата моіега или сестричну снахе моіе, іер су у седмоме степену; на пр.:

Гоїко Цвијета Раде Зеко Вида Јеле

Седми се степен допушта.

На свршетку овога сродства или пријатељства, да споменемо и то, да се пријатељи могу подијелити на троје: први су пријатељи родитељи віереника и віеренице; други су пријатељи први братучеди віереника и віеренице; а трећи су пријатељи други братучеди младожење и невіесте.

Први пријатељи немогу узети ни прве ни друге пријатељице, а треће — могу. А други пријатељи могу узети и друге и треће пријатељице.

ДИО IV.

О СРОДСТВУ СВЕТОГА КРИТЕЊА.

Сродство светогa крштења долази по Духу светоме, зато се и зове “сродство духовно.”

Кум с кумчетом улази у духовно сродство онда, кад се дијете у свету воду у крстионици три пута урони, и у име Отца, и Сина и светогa Духа крсти, као што је то сам Спаситељ заповідио: “ШЕДШЕ НАВЧИТЕ ВСА ЯЗЫКИ, КРЕСТАЩЕ ИХЪ ВО ИМЯ ОТЦА И СЫНА И СВАТАГО ДУХА” (Мат. гл. 28. сх. 19.); — и на другом мјесту: “ЯЩЕ КТО НЕРОДИТСА ВОДОЮ И ДУХОМЪ, НЕМОЖЕТЪ ВНИТИ ВЪ ЦАРСТВІЕ БОЖІЕ” (Слов. гл. 3. сх. 19.); и, као што су свети апостоли ову тајну свршавали и нама оставили, да је свршимо (прав. св. апос. 3.); и кад из рукаx свештеничких из крстионице ¹⁾ дијете на своје руке

1) Кад свештеник дијете у свету воду у крстионици три пута заронива, тад кум несмије руке у крстионицу унијети, нити у тај мах до ђетета или до свете воде тицати; но треба да чека, док то сам свештеник сврши, па онда из његових рукаx дијете да прими; зато се и зове: “воспријемник.”

Иезгра је светогa крштења то, кад свештеник три пута дијете зарони у свету воду у крстионици, или, же нема крстионице, кад га три пута водом полије и ријечи изговори: “Крещается рабъ Божій или раба Божія (име) во имя Отца и Сына и святого Духа;”, па га потоме из својих рукаx на руке куму да. Свештеник треба да ту највише пази, да не би коме другоме у тај мах дијете из својих рукаx дао (по куму, који је за то одређен), јер тада, ко дијете прими, то је прави кум или “воспријемник.”

Дијете бољетно, које је по пријској потреби (бојски се, да

прими; тако исто улази у духовно сродство и са оцем, браћом и сестрама својега кумчета.

На исти начин и кумче и његови родитељи, браћа и сестре улазе у духовно сродство са ђедом и женом својега кума; и ово сродство иде у правој линији на ниже до осмога степена.

Да би јасније било, и да би се боље запамтило, потребито је споменути и то, да су коріен овога духовнога сродства родитељи духовни и родитељи крвни; јер закон њима и њи-

непијене) у кратко крштено, ако би живо остало, онда га не треба опет у свету воду замакати нити полијевати, као ни ријечи (форму): *„во имя Отца, и Сына и святого Духа,“* изговарати; почем је то над њиме једанпут свршено, а то и јест сила и моћ свете тајне крштења: јер, кад би се у крштењу то изоставило, а све друго и прије и пошље тога, кад би се читало, дијете не би било крштено; а све друго, кад би се у потреби изоставило, а то, као што је мало прије показано, кад би се свршило, дијете би било крштено.

У догађају пријекс смрти дијете може, ако се не би свештеник придесио, ко му драго од православнијех крстити.

Зато су свештеници дужни, да сваки у својој поповини научи родитеље, а особито бабице, како ће у таком догађају дијете крстити. Па, ако би таково дијете живо остало, онда треба над њиме свршити оно, онако, као што је мало прије казано.

При крштењу жена, као гођ и човјек, може бити кума или „воспријемница.“

Овђе се узгред свештеницима препоручује, да се постарају, како би се по једна крстионица набавила у сваку цркву, же се жеца крштавају; јер је црква православна заповједила, да се при крштењу жеца у свету воду у три пута замоче тако, како ће им и глава у воду утонути; а не да се полијевају или кропе. Премда је и православна црква допуштила и полијевање, но же је велика потреба; као: же би црква од села далеко била, а студен би велика била, па још, ако је дијете слабо, онда се у таквијем околностима може и у кући крстити и полити; а без такога догађаја није допуштено.

Крстионице могу бити од дрвета просто, као каца; а могу бити и љепше, као: од мрамора; од бакра и од тенеће; то стоји до тога, како је која црква у стању, да може купити. Но свакојак ово није скупо, а од велике је потребе; зато на сваки начин треба да се крстионице набаве.

ховој ђеци на пиже до осмога степена, као гођ у сродству крвнومه, забрањује узимати се.

Зато треба, да се добро пази на коріен овога сродства, тим више, што су свети оци шестога васеленскога сабора у 53. правилу изрекли, да је духовно сродство прече од крвнога.

Но, као што је духовно сродство или кумство између два лица, т. і. родитељах духовниех и крвниех, које иде на ниже у правој линији до осмога степена; тако осталием сродницима овиех кумовах, као усходећој линији њиховием прађедовима и прабабама, ђедовима, и бабама, очевима и матерама Закон забрањује узимати се.

На исти начин забрањује се узимати ни њиховој побочној или косој линији; као: браћи, снахама, сестрама, стричевима, стринама, уіацима, уінама, теткама, синовцима, сестричићима и осталием, ове двојице кумовах, рођацима.

Да није овием забрањено узимати се, то се іасно види у књизи "Кормчији," глава 50; такође се види и из 10. одговара Г. Никита митрополита Ираклискога на питање Г. Костадина епископа.

Сад да прегледамо степене духовнога или кумовскога сродства.

Степени духовнога сродства.

1, Кум је по сродству светога Духа брат оцу онога ђетета, оіему се је при светоме крштењу кумовао; зато је ш њиме, као с братом у другоме степену.

2, Кум је с кумчетом вазда у првоме степену, као гођ и са своіом крвном ђецом.

3, Кум са ђецом, којој није био кум, а браћа су и сестре оне ђеце, којој је био кум стоји у трећем степену, као стриц.

4, Веца са кумчади својега оца јесу у другом степену, као крвна браћа и сестре; јер је њима по крви, а кумчади по Духу светоме отац.

5. А ђеца, којој он није био кум, онога истога оца ђеце, којој је био кум, јесу и његовом ђецом у четвртом степену.

6, И ови се не могу узимати такође у нижој линији до осмога степена.

А. Забрањени бракови.

1. Кум не може узети своје кумче, јер је у првом степену.

2, Кум не може узети ни шћер својега кумчета, јер му је ова, као унука у другом степену.

3, Кум не може узети ни матер својега кумчета, јер му је она, као снаха, у другом степену.

4, Кум не може узети ни унуку својега кумчета, јер му је и она у другом степену.

5, Кум не може узети ни праунуку својега кумчета, јер је и њоме у трећем степену.

6, Кум не може узети ни пра-праунуку својега кумчета. јер је и њоме у четвртом степену. И тако даље до осмога степена.

Овђе се степени броје, као гођ и у породичном или крвном сродству, које ће се у шљедујућим примјерима виђети.

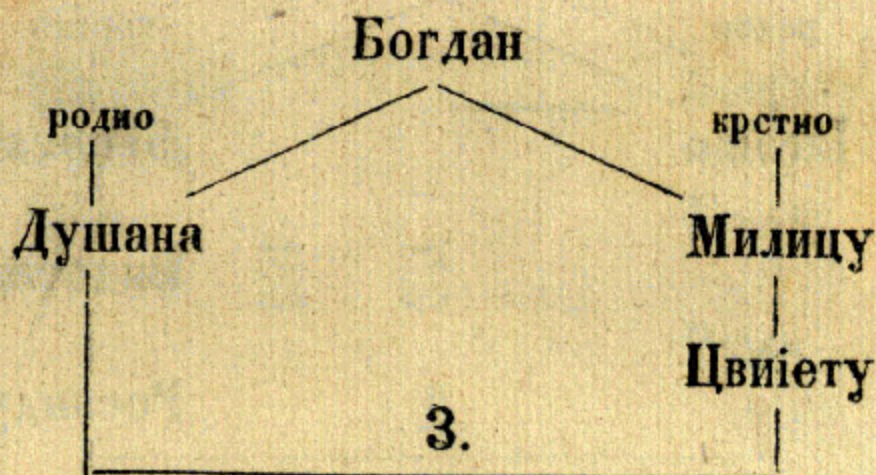
1, Милутин је родио Новицу, а крстио Дра-

гињу; па Новица неможе узети Драгињу, іер му іе она духовна, као гођ и крвна сестра, и іесу у другоме степену; на пр.:

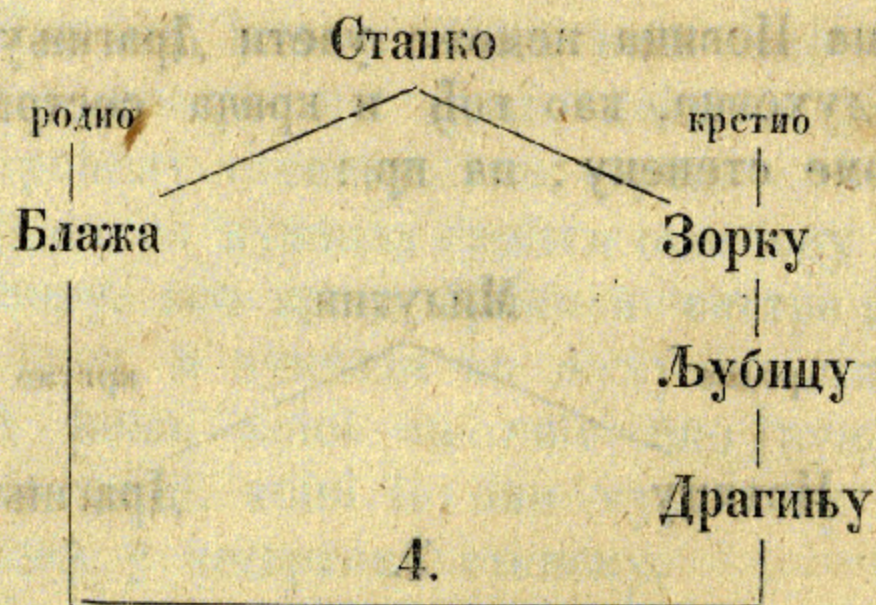
Други се степен недопушта.

2, Богдан іе родно Душана, а крсно Милицу, а Милица іе родила Цвиіету; па Душан неможе узети Цвиіету шћер своіе духовне сестре; на пр.:

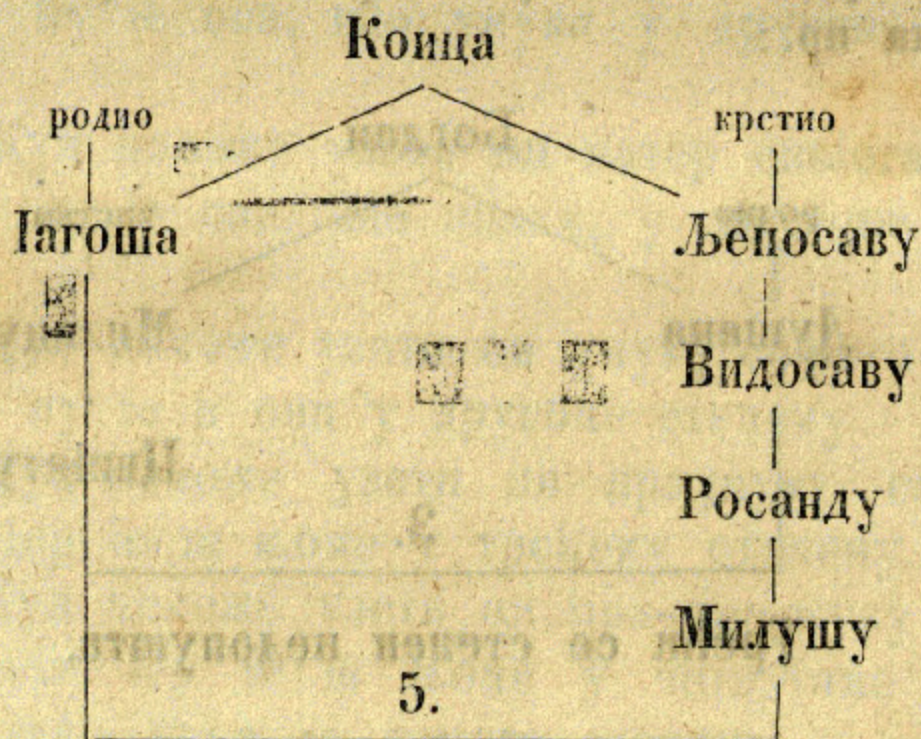
Трећи се степен недопушта.

3, Син кумов неможе узети ни унуку своіе духовне сестре; іер су у четвртоме степену; на пр.:

Четврти се степен недопушта.

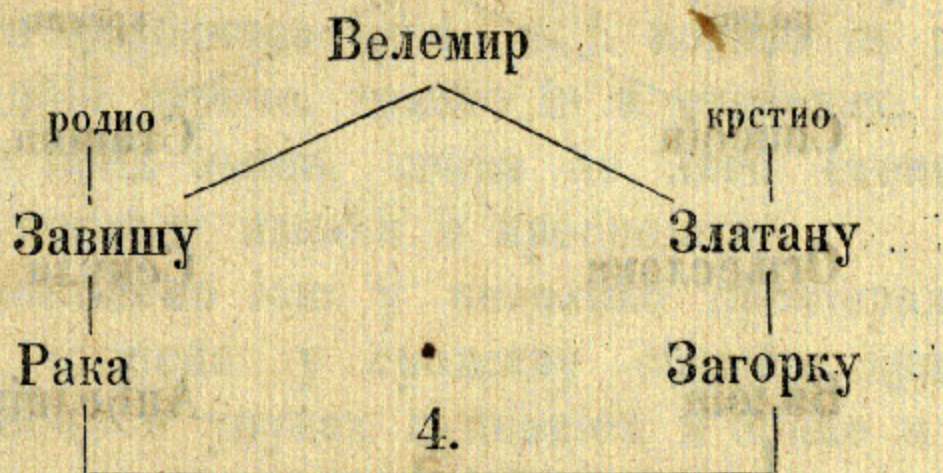
4, Син кумов неможе узети ни праунуку своје духовне сестре, јер су у петоме степену ; на пр.:

Пети се степен недопушта.

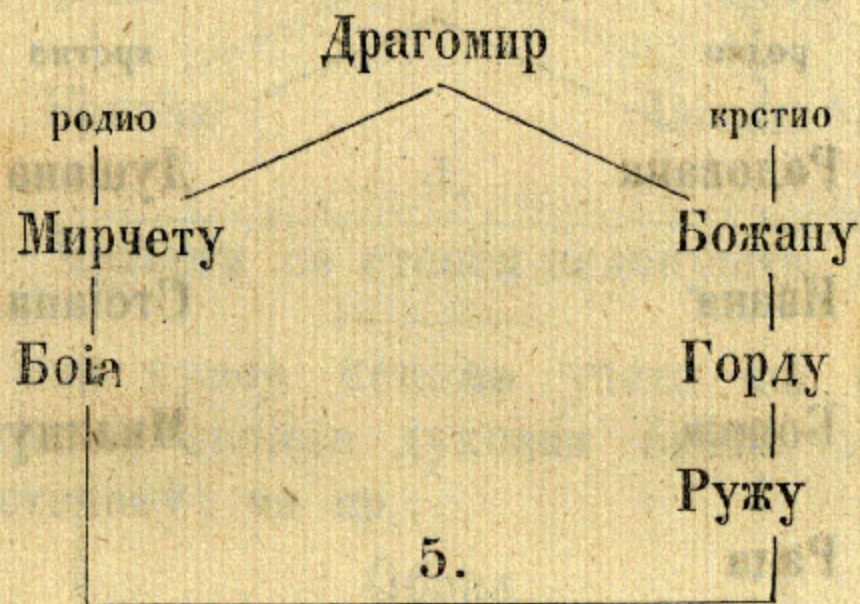
5, Унук кумов неможе узети његову ду-

ховну унуку, іер су у четвртоме степену; н. пр.

Четврти се степен недопушта.

6, Унук кумов неможе узети ни његову духовну праунуку, іер су у петоме степену; н. пр.

Пети се степен недопушта.

6, Праунук кумов неможе узети његову, т. і. прађедову духовну праунуку, іер су у шестоме степену; на пр.:

Шести се степен недопушта.

7, Неможе ни пра-праунук узети пра-пра-ђедову духовну праунуку, јер су у седмоме степену; на пр. :

Седми се степен недопушта.

Преко седмога степена, као што је на својему мјесту речено, допушта се узимање и вијенчање.

Но нека се зна, да се степени броје и у

сродству светога крштења, као гођ и у сродству једне или породичне крви; т. ј. колико је рођења на обе стране, толико је и степенaх. Имајући ово пред очима, сваки ће лако степене у свакоме погледу изнаћи и пребројити.

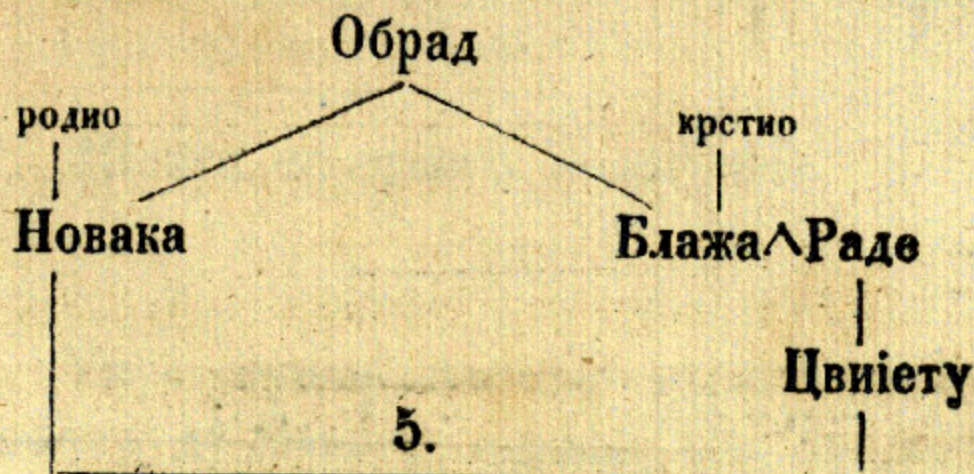
Изложићемо још у неколико примерах забрањене степене у сродству светога крштења између ђеце и унуках кумовијех и браће и сестарах његове кумчади, којима он није био кум. Овђе се већ много мучније степени дознају и броје; јер син кумов са браћом и сестрама кумчади, којима његов отац није био кум, стоји у четвртоме степену; на пр.:

8,

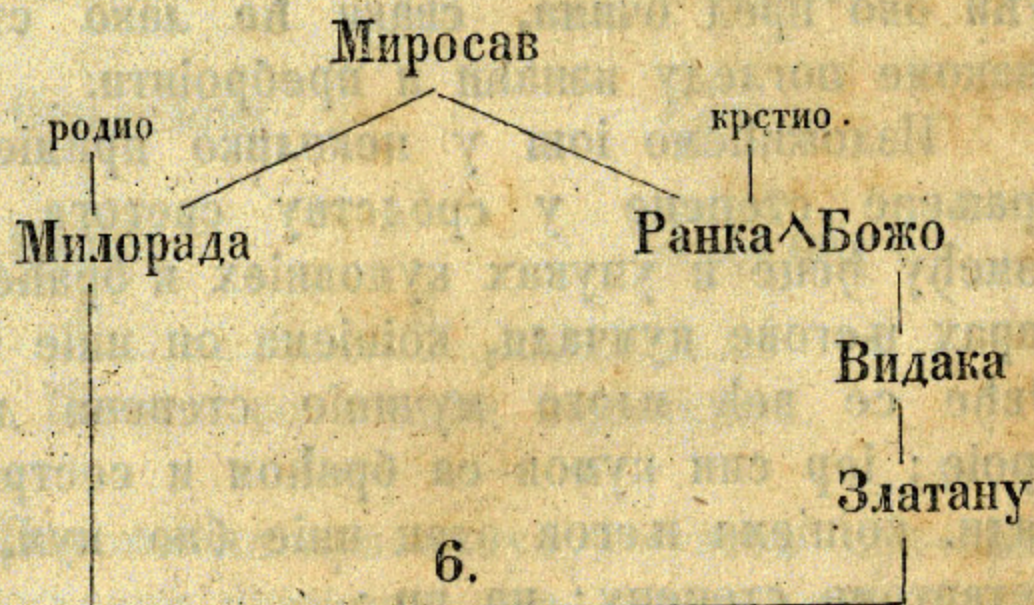
Четврти се степен недопушта.

9, Син кумов не може узети ни синовицу или сестричну својега духовна брата, јер су у петоме степену; на пр.:

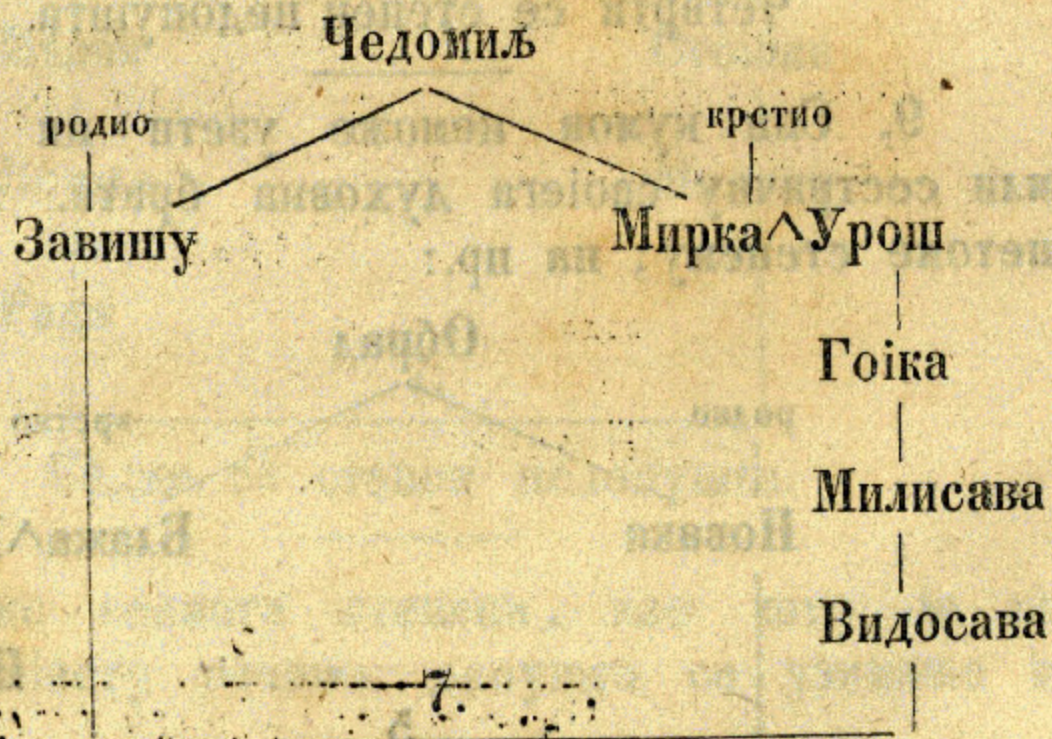
Пети се степен недопушта.

10, Син кумов неможе узети ни упуку од крвнога брата својега духовнога брата, іер су у шестоме степену; на пр.:

Шести се степен недопушта.

11, Син кумов неможе узети ни праунику од крвнога брата својега духовнога брата, и ако су у седмоме степену; на пр.:

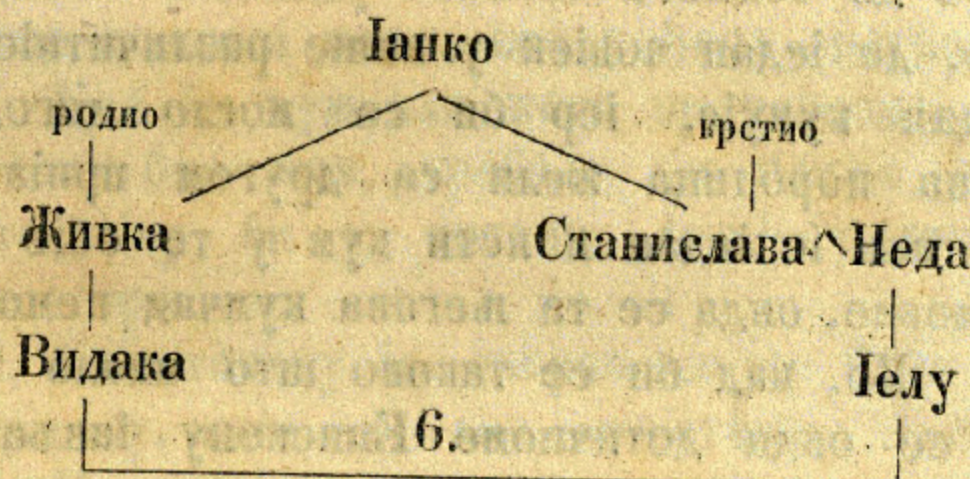
Седми се степен недопушта.

12, Унук кумов не може узети крвну сестру кумчета, и ако је није његов ђед крстио, јер су у петоме степену; на пр.:

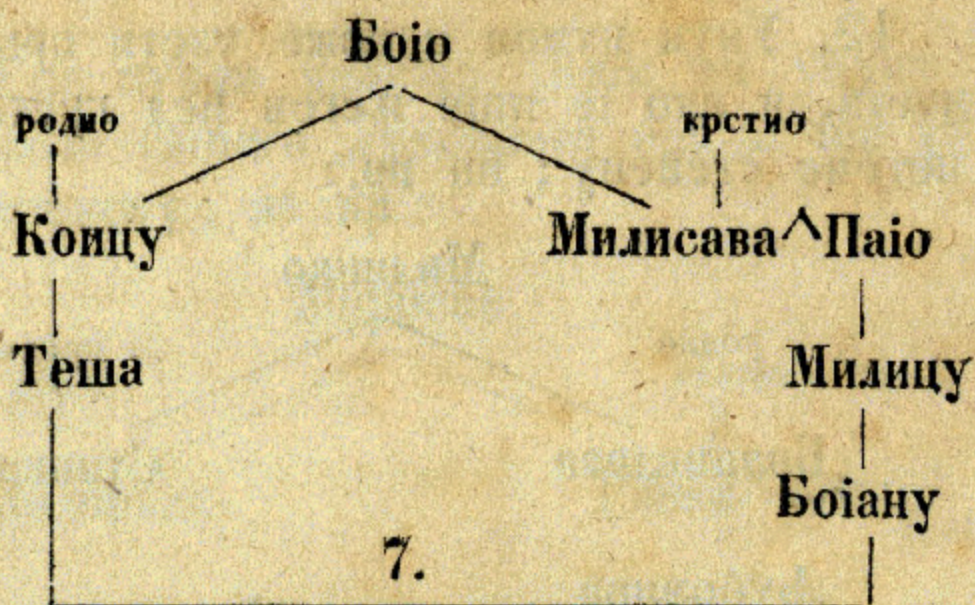
Пети се степен недопушта.

13, унук кумов не може узети ни шћер сестре кумчета својега ђеда, јер су у шестоме степену; на пр.:

Шести се степен недопушта.

14, Унук кумов не може узети ни унуку брата својега духовнога стрица, јер су...у седмоме степену; на пр.:

Седми се степен недопушта.

Преко седмога степена допуштено је узимати се.

Овђе ћемо још неке забране изложити.

15, Ћеца, коју је један и исти кум у више различитијех породицах крстио, немогу се између себе до седмога степена узимати. Зато није добро, да један човјек у више различитијех породицах кумује, јер би се могло догодити, да једна породица жели са другом пријатељовати, па, ако је један и исти кум у те обје породице кумовао, онда се та његова кумчад немогу узети.

Но, кад би се таково што имало догодити, то се онда дотичноме Епископу јавља и њему на расуђење оставља.

16, Муж и жена немогу у једнога и истога човјека једно једноме, а друго другоме ћетету кумовати; јер би тако Духом светим међу собом постали брат и сестра, и морали би се распуштити.

17, По овоме правилу, кад би и два чо-

віека, коїи међу собом ниіесу ништа своіте, іедан іедноме, а други другоме ђетету кумовао у іеднога и истога човіека, онда би ова двоїица Духом светим међу собом постали браћа; и тако се њихова ђеца до седмога степена немогу узимати.

Но и ово остаіе на расуђење дотичноме Епископу.

18, Немогу се узимати такође до седмога степена ни ђеца она, коіу іе крстно муж у іедноі а његова жена у другоі породици; іер іе муж и жена іедан степен, па се то држи исто тако, као, да их іе іедан кум крстно.

Но и ово остаіе на расуђење дотичноме Епископу.

19, Кум неможе узети жену своіега духовнога брата; іер му іе, као и рођена сестра.

20, Зет неможе узети пошље смрти своіе жене кумче или духовну шћер своіега таста; іер іе она његовоі жени, као рођена сестра.

21, Кад би муж или жена по незнању своіему ђетету био кум, требало би одмах да се распуште; іер би у такомe догађаіу постали брат и сестра.

22, Свештенику іе забрањено да буде кум ономе ђетету, коіе он, као свештеник крштава.

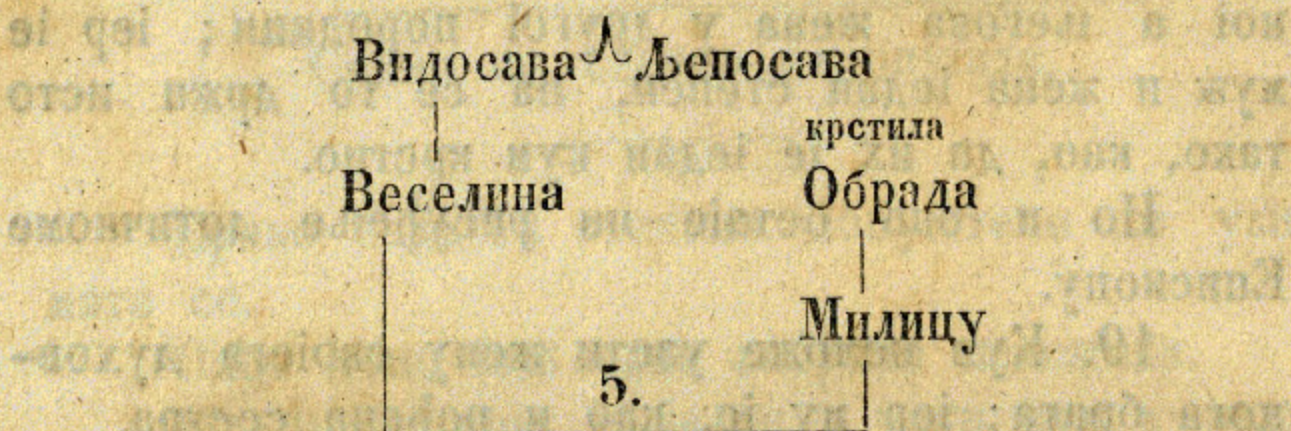
23, Ко ниіе православни хришћанин неможе при крштењу бити кум.

Б. Допуштени бракови.

Као што смо у овоі књизи на своіему міесту казали, да два лица, коіа између себе кумуіу и њихова ђеца, до седмога степена у правоі

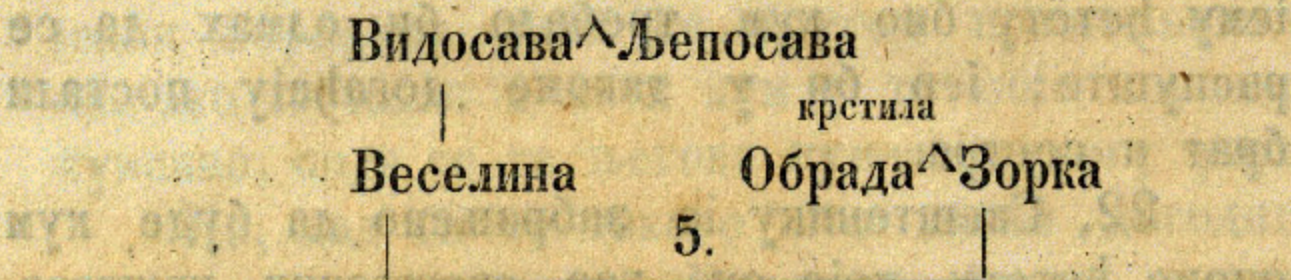
и нижој линији немогу се узимати, а њиховијем рођацима било у вишој, било у побочној линији допуштено је узимати се; тако ћемо овђе у неколико примјерах и то показати.

1, Видосава и Љепосава двије рођене сестре: Видосава има сина Веселина, а Љепосава је крстила Обрада, а Обрад је родио шћер Милицу; па Веселин може узети Милицу, јер је он у побочној линији и у петоме степену; на пр.

Пети се степен допушта.

2, Веселин би могао узети и сестру Обраву, јер су такође у петоме степену; на пр.

Пети се степен допушта.

3, Веселин би могао узети и жену Обраву, и ако су у четвртом степену; јер су у побочној линији. И ово је оно, кумство, које је у "Кормчији," у 50. глави споменуто и допуштено, да се могу слободно узети; на пр.

Видосава ^и Љепосава

Веселина ^{крстила} Обрада Златана

4.

Четврти се степен допушта.

4, Ако би зет и таст у іедноі породици іедан мушко, а други у другоі породици женско дијете крстио, та се ђеца могу узети, ако међу собом по чему другоме нијесу своіте; іер іе таст своіему зету по побочноі линији род. На пр.

таст
Витомир

крстио

Іакшу

зет

Гоіко

крстио

Милицу

3.

Трећи се степен допушта.

5, Свештеник, кад нема другога свештеника, може своіе дијете са другијем кумом крстити, а да са своіом женом ради тога у никакав степен сродства недође, као гођ и са родитељима оне ђеце, коіу іе као свештеник у поповини крстио.

6, Віенчани кум, ако у тоі породици ниіе никога крстио, пошље смрти віенчанога кума, може узети віенчану куму. Премда у нашему народу нема тога обичаја нити пак приміера, да іе віенчани кум узео віенчану куму; но црква православна допушта, да се могу узети, само, ако кум ниіе ни іедно дијете крстио не само у віен-

чаного кума, но ни у тој породици ни у кога, што би по сродству светога крштења било забрањено.

ДИО V.

О СРОДСТВУ УСИЊЕЊА.

Сродство је усињења то, кад, ко узме кога законитијем путем за сина или шћер, и учини га нашљедником својега имања. Тако ово сродство нити долази по пријатељству нити по светоме крштењу, зато се и зове : сродство усињено или духовно.

Ово сродство усињења постаје законито и тврдо, онда, кад свештеник пред добријем свједоцима у цркви очита им молитву по обреду, који се у великоме Требнику находи. Кад се то по црквеном обреду тако сврши, онда ово сродство усиновљења има таку снагу и важност, као гођ и сродство једне или породичне крви. Иначе по простоме уговору, ма било то и пред свједоцима, без свештенијех молитавах учињено није законито нити важи.

Потребито је споменути овђе још и то, да онај, који хоће, да кога усини, треба, да није млађији нити пак раван годинама са онијем, којега хоће, да усини; треба, да је он најмање 16 годинах старији од онога, којега за сина или шћер прима. Тако, да овај вазда има чин оца, а усињени чин сина; иначе није допуштено.

Кад се овако правилно по обреду православне цркве ово сродство усињења сврши, онда се степени сродства броје исто, као и у срод-

ству светога крштења, т. і. у нисходећој или
нижој линији; іер іе коріен овога сродства онаі,
који посињује и онаі, који іе посињен.

У нас Србаљах ова коріенита лица зову се:
Поочим и помаіка, посинак и пошћерка. И ови
посињени, пошто се у цркви и пред свідоцима
оваі обред сврши, од тога часа ступају у ред
законитога сина или шћери, и зову се по пре-
зиму поочимове и помаічине породице; и тако
тием своіе прво презиме изгубе.

О степенима сродства усињено ђеце.

Степени сродства усињенога, почевши од
поочима и посинка, као коріена овога сродства,
броје се исто, као и у сродству светога крште-
ња; и спуштајући се у правој линији по истием
стубама до седмога степена, немогу се узи-
мати.

Поочим іе са посинком, као гођ и отац са
сином или кум са кумчетом у іедноме степену.

Усињена се ђеца немогу узимати ни са кум-
чади своіега поочима, као што се немогу узимати
ни са његовом крвном ђецом до седмога сте-
пена.

А рођена браћа и сестре посинка са крв-
ном ђецом поочима бројесе као ђеца од два
брата у четвртоме степену.

Оваі іе приміер исто, као и онаі у срод-
ству светога крштења, ђе іе говорено о браћи
и стричевима кума; зато овђе и нећемо у при-
міерима излагати забрањене бракове, почем іе то

исто у сродству светога крштења изложено ; и по чему се свако, кад је потреба, може управљати и степене разбројити.

ДОДАТАК.

О побратимству и узроцима, с којих се може муж и жена распуштити.

Побратимство.

У нашему српскому народу има обичај, да се на више мјестима два човјека, или двије жене, или човјек са женом или ђевојком из друге породице по милости побратиме, те се тако тијем држе за неке своје ; но црква православна то побратимство за никакво сродство непризнаје ; тако у побратимству нити има степенах нити се побратиму забрањује, да посестриму узме. Јер брат брата не може родити, почем смо сви хришћани међу собом браћа по Христу.

Да нема никаква сродства у побратимству то потврђује и Костантин Арменопул у 4. књизи 6. титли у “Кормчији.”

Свештеник, који би на побратимство какву молитву читао, тај би погријешно против уставних црквених, и дошао би под велику одговорност и каштигу.

Узроци, с којих се муж са женом и жена са мужем може распуштити.

Осим што смрћу мужа или жене брак сам по себи престаје, може се још и из неколико великих узрока муж са женом и жена са мужем распуштити.

Ове је узроке црква прописала, и находе се у “Кормчији”, у 48. глави.

Тако може се распуштити:

1, Ако једна или друга страна (муж или жена) по одступљењу природе није способна, да извршује брачну дужност; пошто се то добро освједочи и пошто три године од виенчања прођу, онда се могу распуштити.

2, Ако је једна страна другу изневерила и преко друга својега с другнијем гријех учињела (прељубодјејство).

3, Ако момак 17. а ђевица 15. годину нијесу навршили.

4, Ако је виенчање свршено над лудијем и безумнијем ¹⁾.

5, Ако је муж у вријеме виенчања имао другу живу жену, или жена другога жива мужа.

6, Ако је жена, којим му драго начином, својему мужу око главе радила, или муж жени.

7, Ако је жена или ђевица заробљена, и преко воље на силу виенчана.

8, Ако су у сродству крвном, крштеном или усињеном близу тако и да је то црква сасвим забранила.

9, Ако је ради злочинства једна или друга страна више од 7 годинах у тамницу осуђена, онда праведна страна, ако хоће, могу се распуштити.

1) Но, ако би се пошље виенчања догодило, да муж или жена полуди, или у какву другу велику и дуготрајну болест пане, немогу се распуштити; почем су се при виенчању и здравој свијести едно другоме обећали и зајверили, да ће до смрти зло и добро дијелити и једнако трпјети.

10, Ако је вјенчање свршено између хришћанина и нехришћанина.

11, Ако би једна страна од хришћанскога закона одпала.

12, Ако би муж самовољно и кријући некуд побјегао, и ако се неби за 7 годинах никад ни писмено нити чим другим својему другу јавио; ово се разумије и за жену.

13, Ако би жена без заповједи својега мужа с туђијем људима ишла, по пивницама се и бањама скитала, и по туђијем кућама без својте ноћивала.

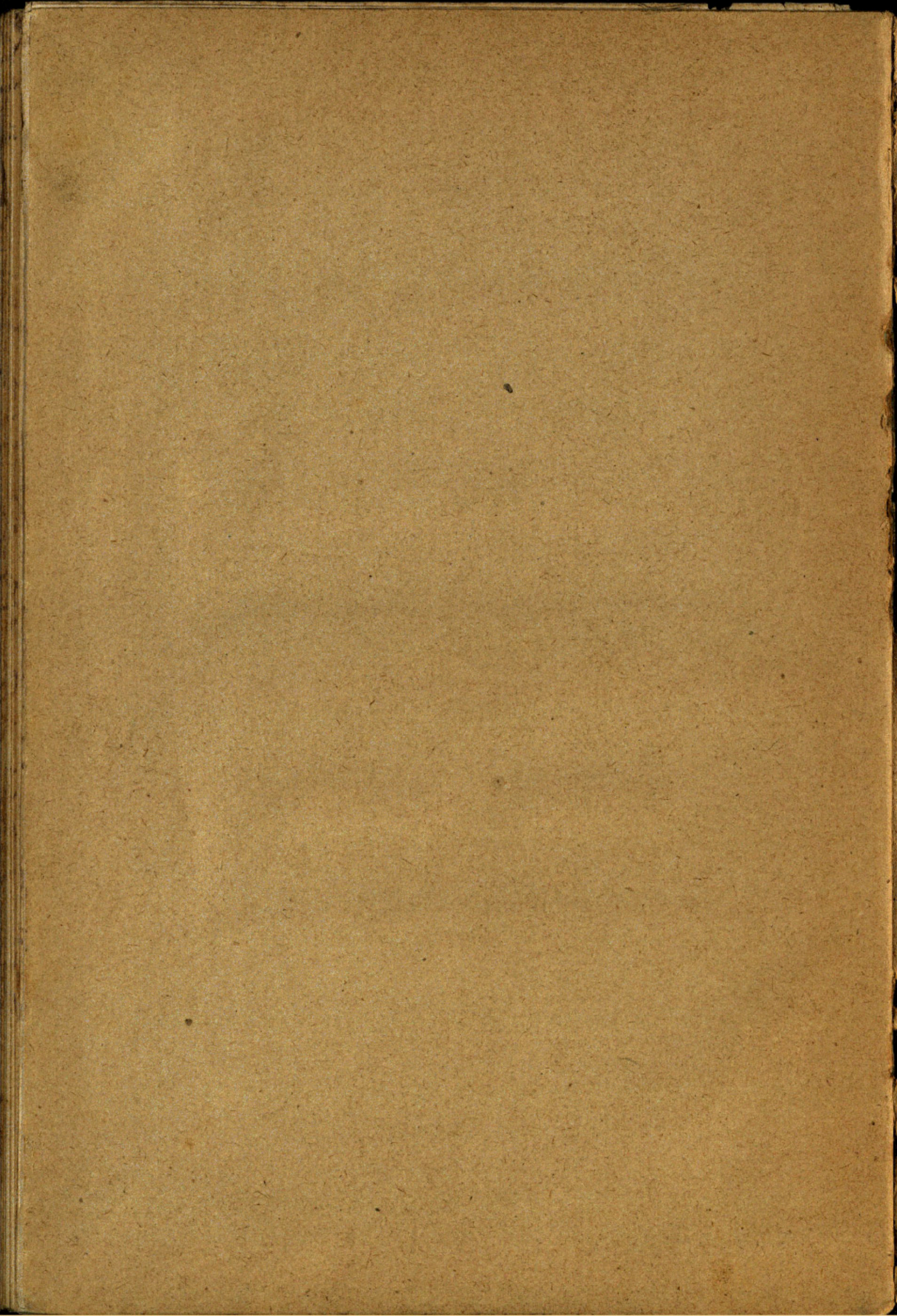
14, Ако би муж поред живе жене другу тражио, у кућу доводио, или је на другоме мјесту држао, онда на изкање жене могу се распуштити.

15, Ако би муж ради какве међусобне мржње жену своју потворио, да је гријешница, а то не би могао доказати; онда, ако хоће жена, могу се распуштити.

16, Ако би муж жену своју, као частну и поштену, нагонио, да с другим гријеши.

17, Ако би у боју муж погинуо, пошто година дана прође, и пошто се од заповједника војничкога писмено дозна, да је одиста погинуо, жена, ако хоће, може се удати. И

18, ако би муж или жена за какво издајство отачаства или владоца дознали и затајили, а пошље би једно од њих за то владоцу јавило; онда, она страна, која је то јавила, ако хоће, може се распуштити са оном, која је то затајила.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P₁₉ Cp̂ II 292. 1